

Het Bruuijsel

Vogelwacht Uden

Meer dan alleen vogels kijken

- Voorzitter** : Jan-Willem Hermans
Broekmorgen 28 - 5401 PK Uden
Tel.: 0413-269804
- Secretaris** : José Escher
Kruisstraat 13 - 5388 CH Nistelrode
Tel.: 0412-650180 E-mail: secretariaat@vogelwachtuden.nl
- Penningmeester** : Anita van den Acker
Raam 523 - 5403 TM Uden
Tel.: 0413-253151
- Bestuursleden** : Peter van de Braak, Jacques Raats en John Opdam
- Bankrelatie** : ABN-AMRO Uden, IBAN rekeningnr.: NL93 ABNA 0609 9682 54

‘HET BRUUIJSEL’ - nummer 3 - 2015

- Redactieleden** : Mignon van den Wittenboer, Martien van Dooren, John Hermans,
Jan-Willem Hermans, Peter Noy en vacature.
- Typewerk + correctie:** Tineke Huijs Mignon van den Wittenboer
Plantsoen 30, Heesch Stoppelveldseweg 1a, Heeswijk-Dinther
Tel.: 0412-451911 Tel.: 0413-785338
E-mail: tenphuijs@home.nl E-mail: mignonwittenboer@hotmail.com
- Eindredactie + kopij** : Peter Noy
Eikenwal 186 - 5403 KD Uden
Tel.: 0413-251691
E-mail: pknoy@hetnet.nl
- Drukwerk + omslag** : Graphiset B.V. te Uden.
- Samenstelling** : Graphiset B.V. te Uden.
- Verspreiding** : Lies Schoenmakers (coördinatie), Dorien en Theo Versteegden e.v.a.

QR code website:

‘HET BRUUIJSEL’ verschijnt 4x per jaar in een oplage van 300 exemplaren (incl. links)

- Clubgebouw** : De Groenhoeve
Artillerieweg 3, Uden (bij Kinderboerderij)
Tel.: 0413-250047
- Website Vogelwacht** : www.vogelwachtuden.nl **E-mail:** info@vogelwachtuden.nl

We zien niet graag dat iemand gedeeltes van dit blad gebruikt, voordat we daar toestemming voor hebben gegeven.
Men dient dan wel het Bruuijsel als bron te vermelden.

Inhoudsopgave

Colofon.....	Redactie	01
Inhoudsopgave	Redactie	02
Van de Redactie... ..	Redactie	03
Mededelingen Bestuur... ..	José Escher	04
Oproep redactiemedewerker (m/v)	Peter Noy	05
Natuurpad Groenhoeve zomer 2015	Liesbeth Verkaar	06
Grijze Wouw zorgt voor opwinding in de Maashorst.....	Martien van Dooren	08
Excursie De Brand	Peter van de Braak	10
Grand tour Western USA.....	Peter Noy	11
Integraal Beheer en inrichtingsplan (IBeP).....	Jos van der Wijst	16
Avondexcursie Nachtzwaluwen.....	John Opdam	18
Zwaluwenwerkgroep Nieuws	Mignon van den Wittenboer	19
JeugdVogelwacht... ‘Eidooier’.....	Peter van de Braak	20
Bijzondere Waarnemingen.....	Peter van de Braak	22
Wespendieventelling Maashorst	William van der Velden	23
Voorjaarsexcursie 2016 naar Texel.....	Peter Noy	23
Jonge Boomvalken gered in polder van Lith	Peter Noy	24
Vogel in de Maashorst... ‘de Raaf’	Jan-Willem Hermans	25
Brunchwandeling Vogelwacht	Martien van Dooren	26
Coördinatorenoverleg Vogelwacht Uden.....	Peter Noy	27
sVLU timmert aan de natuur.....	Jan-Willem Hermans	28
Foto Rooijmans bestaat dertig jaar.....	Peter Noy	29
Wetenswaardigheden... ..	John Hermans	30
Lezing over Boerenzwaluw door Raymond Klaassen	Marlies Noy	34
Website Varia.....	Peter Noy	36
Trektelseizoen Brobbelbies-Noord (week 1 t/m 7).....	Marlies Noy	37
Activiteiten werkgroepen Vogelwacht Uden e.o.	Redactie	38
Wat doet Vogelwacht Uden e.o.?.....	Redactie	40
Vogelwacht - Winkel	Koos Doorten / Bart Gras	41
Advertenties	Redactie	42

Let op: Sluitingsdatum KOPIJ voor het volgende Bruujssel is op 22 november 2015

Van de Redactie...

Wat is het belangrijkste nieuws van de afgelopen maanden? Als je door dit nummer struikt kom je al snel bij de Grijze Wouw, die anderhalve dag vogelminnend Nederland in de ban hield. Was hij een uurtje langer gebleven, dan had iedere Nederlander deze zeldzame en verdwaalde bezoeker vanuit zijn luie stoel op het late avondnieuws kunnen zien. Iedereen kent wel de Zwarte en de Rode Wouw, die allebei regelmatig Nederland aandoen, maar de Grijze is in de Maashorst (en Nederland) een unieke dwaalgast. De waarneming van de Grauwe Klauwier is ook mooi nieuws. Eind mei is een exemplaar gezien en in augustus nog een keer. Het is een schaarse broedvogel in Nederland en het zou mooi zijn als hij ook in de Maashorst gaat broeden. Misschien doet hij dat al, want het is niet uitgesloten, dat de jonge Grauwe Klauwier van augustus uit een nest komt in de Maashorst. Dat zou natuurlijk een fantastisch resultaat zijn van de inspanningen om de Maashorst geschikt te maken voor deze vogel met het bandietenmasker. Je ziet hem in het buitenland vaak op struiken, palen en draad. Hij laat zich dan goed zien, maar hij heeft ook niet veel rust in zijn lijf, omdat hij vaak even weg is op zoek is naar een kleine prooi.

Dat de Raaf nu voor het vierde jaar in de Maashorst broedt is prachtig. Door de eeuwen heen is deze soort vervolgd en letterlijk uitgeroeid in Nederland. Deze zwarte vogel werd gezien als de bringer van onheil en ziekte. Jammer dat bijgeloof en onwetendheid tot de volledige ondergang van een soort kon leiden. Maar de geschiedenis herhaalt zich elke keer weer of het nu om dieren of onze eigen mensensoort gaat. Het goede nieuws is dat de Raaf weer terug is. Er zijn negentig tot honderd broedparen in Nederland. Eén daarvan zit in de Maashorst. Prachtig als je het vérdragende, karakteristieke geluid hoort. De horst van de Wespendif werd helaas niet gevonden bij de wespendifeventelling. Er werden wel voedselvluchten gezien, maar geen horst of broedsel gevonden. Op onze eigen website kun je lezen, dat de Maashorst met het aantal Wespendifen uniek is in Brabant. Hij houdt er een heimelijke leefwijze op na en is moeilijk te vinden. Tijdens een avondwandeling werd de Nachtzwaluw wel goed gehoord en meerdere keren gezien.

Bij al dat mooie Maashorstvogelnieuws komt het bericht over de vaststelling van het Inrichtings- en Beheersplan (IBeP) misschien saai over. Maar het is minstens zo belangrijk. Het zal de plannenmakers en vergadertijgers heel veel uren praten en polderen gekost hebben om iedereen zoveel mogelijk achter het IBeP te krijgen. Maar de Maashorst wordt er mooier van met nog meer natuurwaarden. Zonder natuurrijke Maashorst geen Grauwe Klauwier, Raaf, Wespendif en Nachtzwaluw en wie weet wat nog meer voor bijzondere soorten.

Je leest in dit nummer nog veel en veel meer. Zoals over een excursie naar de Brand, de reis van Peter Noy door de USA, het verslag van de JeugdVogelwacht, Wetenswaardigheden met een varia aan vogelnieuws, Zwaluwnieuws en wat de werkgroep Groenhoevepad van plan is. Het overzicht van bijzondere waarnemingen is een vaste waarde.

Veel leesplezier met alle artikelen, verslagen en verhalen.

***Jonge Wespendifen
(foto Wim Janssen)***

Mededelingen Bestuur

Beste Vogelwachters,

Brunchwandeling

Zondag 6 september hebben we de tweede helft van ons seizoen weer geopend met de traditionele brunchwandeling. Het weer speelde goed mee waardoor er een mooie opkomst was. Nogmaals dank aan Jan-Willem Hermans voor de fantastisch verzorgde brunch en aan Piet en Betsie van Dijk die hun tafels en stoelen weer beschikbaar stelden. Ze waren gezellig opgesteld in de buitenlucht bij de telpost waardoor het geheel helemaal af was.

Trektellen

Het trektellen is sinds 1 augustus in volle gang met als voorlopig hoogtepunt de Grijze Wouw. We hopen uiteraard dat deze waarneming overtroffen wordt met een nog interessantere soort. Maar kenners twijfelen of dat gaat lukken. Niet bij de telpost maar in het begrazingsgebied is enkele dagen de Grauwe Klauwier waargenomen. De Meidoorn en Bramenstruiken lijken hun vruchten af te werpen.

Vogelcursus

Ondertussen is de vogelcursus in de Groenhoeve van start gegaan. Er zijn circa dertig deelnemers die door onze enthousiaste leraren (Jan Willem Hermans, Liesbeth Verkaar, Bart Gras en Bart Gevers) worden onderwezen. Het uitdragen van de waarde en schoonheid van vogels bij een zo breed mogelijk publiek blijft een belangrijk onderdeel van onze vereniging.

Excursies

Peter van de Braak en Martien van Dooren zijn nagenoeg klaar met de voorbereidingen van de meerdaagse excursies voor dit najaar. Peter heeft de organisatie van het lange weekend naar Helgoland op zich genomen en houdt de dertig deelnemers op de hoogte. Martien heeft de organisatie van de herfstexcursie (vijf dagen) naar Ameland in handen en zal de negenentwintig deelnemers verder informeren. Voor de komende maanden staan er zoals gebruikelijk voor elke maand nog een halve dag of hele dagexcursie gepland. De afgelopen maanden was de excursie naar het Zuid-Laardemeer en Lauwersmeer zeer de moeite waard. Leuke soorten gezien en erg mooi weer.

Helaas viel de opkomst voor de excursie naar Tiengemeten wat tegen. Voor het bestuur blijft het gissen waarom we de ene keer met circa twintig leden op pad gaan en de andere keer maar met vijf. Mocht iemand daar ideeën over hebben dan horen we die graag. De komende maanden staan de Mortelen bij Oirschot, Den Oever, de Osse polder en het Lauwersmeer op de agenda. Wil je vogelen combineren met gezelligheid, laat deze kansen dan niet voorbij gaan! En voor de onervaren vogelaar, ga mee, je kunt erg veel leren van de ervaren leden.

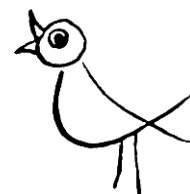
Dialezingen

Er zijn nog vijf dialezingen gepland voor de tweede helft van dit seizoen. Drie publiekslezingen en twee dialezingen van en door de eigen leden. Leden die hun natuuropnames graag met anderen willen delen, zijn van harte welkom! Je kunt je opgeven bij John Opdam of bij het secretariaat.

Nieuwe leden

De afgelopen maanden hebben zich weer een aantal nieuwe leden aangemeld waardoor de teller inmiddels op 373 leden staat. Een hartelijk welkom aan:

- Arno van Eggelen uit Berghem
- Theo van Oort uit Schaijk
- Maria Kuypers uit Dinther
- Otto Kwak uit Rosmalen
- Toos Sniijders uit Uden
- Jonathan Walg uit Schaijk
- Sacha Schmalgemeijer uit Oss
- Johan Gerrits uit Mill
- Katja Kleinveld uit Gemonde
- Sander van der Vleuten uit Gemonde
- Janine Klok uit Uden
- Addy Barèl uit Uden

WELKOM

We hopen jullie allemaal regelmatig bij een van onze activiteiten te ontmoeten! ☺

Namens het Bestuur,
José Escher

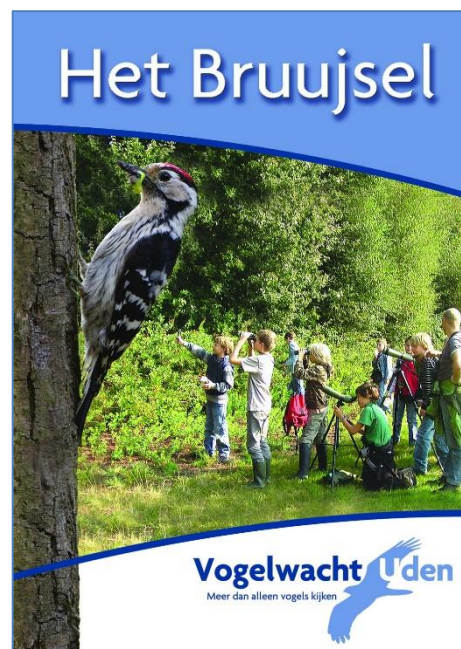
Oproep Redactiemedewerker (m/v)

Wij zijn nog op zoek naar een enthousiaste en gemotiveerde schrijver (m/v) die de Redactie wil komen versterken.

Een afwisselende en gevarieerde functie binnen een gedreven redactieteam, bestaande uit zeven medewerkers. Het vraagt niet veel tijd, hooguit enkele uurtjes per maand.

Het is gemakkelijk wanneer je gevoel voor taal hebt en kennis van het tekstverwerkingspakket Word. Het staat je vrij om een vaste rubriek op te starten danwel het aanleveren van losse artikelen. Een voordeel is dat je al snel heel veel te weten komt wat er zich zoal afspeelt binnen Vogelwacht Uden. En het is ook nog reuzegezellig!

Wanneer je graag een bijdrage aan ons mooie Bruijsel wilt leveren (4 redactievergaderingen per jaar), geef je dan zo spoedig mogelijk op bij Peter Noy, e-mail peternoy@hetnet.nl. Een keer proefdraaien is geen enkel probleem!

Natuurpad Groenhoeve zomer 2015

De werkgroep Natuurpad Groenhoeve bestaat uit Willem Peters (coördinator), Peter van de Braak (Vogelwacht), Annelies Vliexs (IVN-Uden), Luc van den Brule (Kinderboerderij), Paula Kuypers (Kinderboerderij) en Liesbeth Verkaar (IVN-Uden). De lay-out van de lente/zomer- en herfst/winterfolder is ontworpen door Mignon van de Wittenboer.

Op 8 juli is het werkgroepje van het Groenhoevepad weer bij elkaar geweest. In de 25 jaar dat de Stichting Groenhoeve nu bestaat, is dit het enige samenwerkingsproject van de drie verenigingen. En deze samenwerking verloopt uitstekend. We liepen het pad vóór de vergadering, om te kijken hoe de situatie is. Er moet nog wel wat onderhoud gepleegd worden. Zo is de verf van de aanwijspaaltes al wat aan het slijten en moeten de loeppalen hersteld worden. De muur op de open plek willen we iets hoger opbouwen en minder rommelig. Van de nieuwe aanplant van onder andere vlinderstruiken is ongeveer de helft niet aangeslagen vanwege de grote droogte. Deze had de Vrije school nog in de stromende regen geplant. Genoeg werk weer aan de winkel dus.

Solitaire bijen en bijenhotel

Het insectenhotel mag ook weer bijgevoerd worden. Op de een of andere manier verdwijnt hier steeds materiaal uit. Of de vogels dat doen of mensen is niet bekend. Misschien beide. Wel weten we dat solitaire bijen waardering verdienen. Ze spelen een belangrijke rol in het biologische evenwicht. Solitaire bijen (ook wel wilde bijen genoemd) horen net als de sociale honingbij tot de insecten orde van de vliesvleugeligen. Solitaire bijen hebben wel angels, maar leven in tegenstelling tot de Honingbij en Hommel, niet in een kolonie. Omdat solitaire bijen geen volk te verdedigen hebben, steken ze nooit! Ze zijn bij veel mensen onbekend omdat ze niet opvallen. Toch zijn ze van groot belang in de natuur. Als de bijen de planten niet bestuiven, kunnen ze nooit zaden maken, iets wat van levensbelang is voor planten. Zonder zaden, geen nieuwe planten. Bovendien zijn bijen een goede voedselbron voor vogels. Het is erg leuk om te zien hoe de bijen de gangetjes volstoppen met zand, hars, steentjes of een vliesje. Je kunt zien dat de gangetjes gebruikt worden, door het in- en uitvliegen van de bijen. Kinderen vinden het ook erg leuk om naar te kijken. Het helpt ze van hun insectenvrees af. We kennen enkele honderden soorten solitaire bijen, die ons nooit lastig vallen en alles alleen doen. Het gaat helemaal niet goed met de bijen, dus een beetje hulp kunnen ze goed gebruiken. We zijn veel te netjes en gaatjes zijn bijna nergens meer te vinden en holle takjes worden in de herfst al snel uit de tuinen verwijderd. Het is voor de bijen veel beter om in de lente pas de tuin te snoeien, zodat ze de holle stengels kunnen gebruiken om in te overwinteren. Bovendien kan de plant de vorst beter overleven als de hele plant dan gesnoeid wordt. Ook dood hout kan als schuilplek dienen in de winter. Hoe werkt dat nu in zo'n gangetje? Als er een geschikt gangetje gevonden is, gaat de moederbij op zoek naar stuifmeel, liefst van inheemse planten. Ze verzamelt dit aan de achterpoten of aan de buik. In de nestholte wordt het stuifmeel vermengd met een beetje nectar en legt daar ze een eitje bij. De moederbijen geven hun larven stuifmeel als eiwitbron en nectar als bron van koolhydraten te eten. De gang wordt afgesloten en verder genegeerd. Zo maakt ze een aantal cellen. Het eitje ontwikkelt zich als larve, die eet het stuifmeelpakketje op.

Deze groeit en spint zich in als pop. Daar komt het volwassen dier uit. Dit is meestal pas het volgende jaar als de bloemen weer bloeien. De moederbij leeft maar een paar weken, dus de nieuwe bijen hebben niets van hun moeder geleerd, maar worden volleerd geboren. De mannetjesbijen leven alleen voor de paring, nog korter dus dan de moederbij. Hoe prachtig kan de natuur zijn!

Op de open plek met de palen, staat nog een insectenhotel. Deze is al wat ouder en we willen kijken of deze wat hoger opgebouwd kan worden en hier willen we kijken of we de plek wat zonniger kunnen houden door snoei, bijen houden van zon. Er kunnen dan ook gemakkelijker bloemen bloeien, die dan weer als voedselbron dienen voor de bijen. De beide insectenhôtels dienen ook als voorbeeld, om bezoekers te stimuleren om thuis zoiets na te maken. Hoe meer hoe liever!

Genoeg te doen

Er is nog genoeg te doen de komende tijd. De stichting VLU heeft twee werkdagen in het jaar in het Hoevens buske. Tussendoor wordt er door mensen van de Kinderboerderij en van de werkgroep ook wel kleine klusjes gedaan. Het idee is om mensen die de Kinderboerderij bezoeken, een stukje natuureducatie mee te geven. Vanwege de verbouwing van de kantine hangen de nu folders niet op hun plaats, maar dit zal al snel weer het geval zijn. Je kunt dan aan de hand van de folder en de paaltjes een leuke wandeling maken met jouw (klein)kind. We willen de folders lente/zomer en herfst/winter ook op de site van de drie verenigingen plaatsen, zodat je thuis alvast kunt kijken wat er te zien is.

Het gebied buiten de poort kan ook betrokken worden bij het geheel, bijvoorbeeld door beestjes te scheppen in de poel. Veel kinderen vinden dat erg leuk om te doen. Dit moet dan wel onder begeleiding van een volwassene of gids. Sinds kort zijn er enkele houten dieren geplaatst, waaronder Nijntje, een kerkuil, een egel en een eekhoorn. Vooral de kinderen zijn hier erg enthousiast over. Kortom, genoeg reden om het pad weer eens te wandelen als je in de buurt bent!

Liesbeth Verkaar

Bron: Nesthulp voor insecten, P. van Breugel en de folder van de Nederlandse bijenhouders vereniging.

Houten Kerkuil en Eekhoorn (foto's Willem Peters)

Grijze Wouw zorgt voor opwinding in de Maashorst

En toen zat hij er op eens, 3 augustus 's avonds rond kwart voor acht, een juveniele Grijze Wouw op onze eigen telpost aan de Palmvenseweg. De keet voor het jaarlijkse trektellen stond er net drie dagen. Tiny van den Elsen en Marc Gottenbos waren aanwezig. Tiny zag iets zitten maar wist niet precies wat het was en vroeg het aan Marc. Marc kwam, zag en riep meteen "Een Grijze Wouw". Hij maakte daarop zijn beroemde foto van een foto op de camera en zette die op de vogelwacht app. Alle alarmbellen gingen rinkelen. Een man of twaalf had die dag nog het geluk de vogel te zien alvorens hij zich in de bossen terugtrok voor zijn nachtrust. Zou hij daags daarna terugkomen? Om zes uur 's morgens waren de eerste vogelaars er al en toen hij om tien over zes op waarneming.nl gezet kon worden, was het voor de rest van die dag gedaan met de rust. Uit alle hoeken van het land kwamen vogelaars naar onze telpost Brobbelbies Noord aan de Palmvenseweg. Een lastig te vinden plek voor de TomTom als je niet de gpscodes had ingegeven. Nog lastiger als je geen auto had en met het openbaar vervoer moest komen. We spraken een zekere Peter uit Schiedam die in Leiden werkte. Hij had een paar uur vrij gevraagd die dag en was met de trein naar Oss gereisd en had daar een geelblauwe NS fiets gehuurd en

**TV opnames op telpost
Brobbelbies Noord**

was daarmee naar de Maashorst gereden. Als dat geen liefde voor de vogels is, dan weet ik het niet meer. Gelukkig voor hem zat de Grijze Wouw er toen nog. Als lid van de Vogelwacht Uden heb je in zo'n situatie het gevoel van een thuiswedstrijd te spelen. De hele dag was het een komen en gaan van vogelaars. De Grijze Wouw werkte goed mee door niet op te grote afstand te gaan zitten voor de fotografen en af en toe een show ten beste te geven inclusief het bidden in de lucht als hij een muis probeerde te vangen. De vogelaars zelf werkten ook goed mee door zich zeer gedisciplineerd te gedragen en niet het veld in te lopen voor de mooiste foto. Zo werd het voor iedereen een feest. Ook de media lieten zich horen en zien. Het Brabants Dagblad, Omroep Brabant en de regionale bladen wilden allemaal geïnformeerd worden over deze bijzondere vogel. Peter Noy en Jan-Willem Hermans hadden het druk om iedereen te woord te staan zowel telefonisch als ter plaatse. Maar als je een keer zoiets unieks in huis hebt, dan wil je de PR ook goed verzorgd hebben. Als hij er de volgende dag nog zou zitten dan wilden er twee TV-ploegen opnames komen maken. SBS6 en D-TV uit de regio Oss. Die dag zijn er tot half negen 's avonds 174 waarnemingen ingevoerd van de vogel alvorens hij weer ging rusten ergens in het bos. Wie weet zit hij er morgenvroeg weer. En jawel, om kwart over zeven in de morgen wordt hij weer gesignaleerd en de drukte begint al snel weer op gang te komen. De Grijze Wouw geeft weer een vliegshow en gaat daarna z'n gevangen prooi zitten verorberen. Om kwart over negen vliegt hij weer op, maar tot ontsteltenis van de aanwezigen vliegt hij hoog op en verdwijnt voorgoed achter de bomen van de Drie Vennen en is niet meer teruggekomen.

Net zo plotseling als hij er zat, was hij ineens ook weer weg. Alsof hij wilde zeggen, iedereen heeft nu voldoende tijd gehad om mij te komen bekijken, ik ga weer terug richting Zuid-Europa. Een zeldzaamheid moet ook niet te lang blijven hangen. Teleurstelling natuurlijk alom onder degenen die net te laat kwamen. Dat gold al helemaal voor de twee TV-ploegen die pas tegen de middag aan kwamen zetten.

Hen restte alleen het verhaal van enkele enthousiaste leden van de Vogelwacht Uden die de vogel wel gezien hadden en tevens de schoonheid van de Maashorst onder de aandacht van de kijkers brachten en het verhaal van de balende vogelaars die de Grijze Wouw net gemist hadden. Via de sociale media was het bericht rond gegaan dat de vogel was gevlogen. De rust keerde weer snel terug op de Telpost Brobbelbies-Noord. Wij konden ons weer normaal gaan bezig houden met trektellen, want daar was de afgelopen dagen niet veel van terecht gekomen.

Hoe zeldzaam is de Grijze wouw?

De Grijze wouw komt algemeen voor in Afrika. Maar hij is aan een opmars richting Europa bezig. In Spanje, Portugal en ook Zuid-Frankrijk is hij al als broedvogel aanwezig. In West- en Noord-Europa is het een dwaalgast. In Nederland is hij zeer zeldzaam, hij is hier nog geen tien keer waargenomen. Hij behoort tot de familie van de havikachtige roofvogels. Hij is wat groter dan een Torenvalk en heeft iets weg van een Boomvalk. Hij vangt net als de Torenvalk kleine grondzoogdieren zoals muizen, kikkers en kevers en af en toe een zangvogeltje.

Martien van Dooren

Grijze Wouw (foto's Marc Gottenbos)

Naschrift Redactie:

Voor degenen die destijds de filmopnamen en foto's hebben gemist plaatst de Redactie hieronder nogmaals de hyperlinks naar de betreffende filmopnamen, evenals een link naar MijnAlbum voor een fotoreportage. Je kunt op onderstaande hyperlinks doorklikken of kopieer de betreffende link in de adresbalk van je browser. Het is het bekijken en beluisteren meer dan waard!

Hart van Nederland (filmopname):

<http://www.hartvannederland.nl/nederland/noord-brabant/2015/grijze-wouw-geplot-brabant/>

TV Omroep D-TV uit Oss (filmopname):

<http://www.d-tv.nl/index.php/nieuws/21617-zeldzame-vogel-weer-weg-video.html>

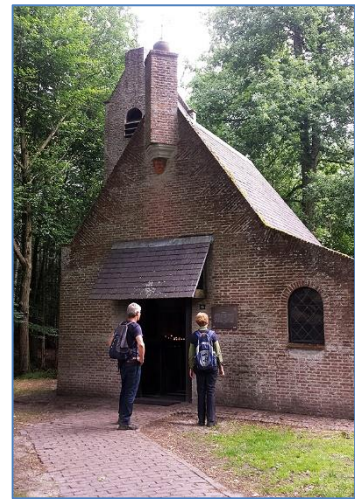
MijnAlbum (fotoreportage):

<http://www.mijnalbum.nl/Album=UONXZ4VN#B6HJP7JA>

Excursie De Brand

Met een achttien vogelaars zijn we op 28 juni naar de Brand gegaan. De Brand is een vochtig bosgebied van 482 hectare dat ten zuiden van Udenhout ligt. De naam 'De Brand' komt oorspronkelijk van brandstof. Vroeger was dit een veengebied dat rond 1300 afgegraven is, waarbij het veen als brandstof werd gebruikt. Na deze periode is het gebied aangeplant met eikenbos met tussenliggende weilandjes. Het gebied is nu een afwisseling van bloemrijke weides en vochtige bossen.

Met achttien vogelaars stonden we bij het kapelletje om de wandeling te gaan starten. Al direct hoorden en zagen we de Grauwe Vliegenvanger in de toppen van een Den zitten, een mooie start. Dat De Brand een nat gebied is, geeft wel wat nadelen, de muggen waren al actief. Gelukkig nog niet in grote aantallen.. De Zomertortel werd gehoord, deze wordt steeds zeldzamer in onze regio. Naast de Zomertortel ook vele Zwartkoppen, Matkop en Winterkoning. Ook vele jonge Pimpel- en Koolmezen vlogen er rond. Na het pad uitgelopen te hebben, komen we uit op een mooi weilandje. Arend gaf al aan dat hier Boomkikkers te zien zijn. Nu was er al snel eentje gevonden door Theo. Deze kleine felgroene Boomkikker zat heerlijk te zonnen op een bramenstruik. Na goed zoeken vonden we nog eens vier exemplaren. Als je er eenmaal eentje gezien hebt, is het blijkbaar makkelijker om er meerdere te vinden. De Boomkikker is wel een zeldzame kikker in Nederland, die ook vaak onder embargo wordt gezet. Helaas zijn er terrariumliefhebbers die deze graag in hun bak willen hebben. Van dit weilandje zijn we via een mooi eikenbosje bij een water aangekomen. Dit water genaamd de Zandleij, stroomt dwars door de Brand. Er zijn plannen om dit water te dempen om de Brand nog natter te maken.

Start- en eindpunt bij kapelletje

Boven ons zagen we in de verte een Buizerd, of nee een mooie Wespendif vliegen. Deze hebben we mooi kunnen volgen, maar voordat we verder wilden lopen, kwamen er nog twee Wespendifen omhoog uit de bomen. Wat hebben we deze prachtig kunnen bekijken. Bij een bramenstruweel tegen de bosrand gaf Arend aan hier kans te hebben op de IJsvogelvlinder. En jawel hoor deze vloog hier zelfs rond, prachtig! Een Bosrietzanger zong nog aardig die ochtend, helaas geen Wielewaal waar we wel op gehoopt hadden. Uiteindelijk kwamen we weer terug bij het kapelletje waar sommigen nog hun zonden gingen opbiechten. Rond twaalf uur waren we weer terug bij de Groenhoeve!

De volgende soorten hebben we die ochtend gezien:

Aalscholver, Appelvink, Blauwe Reiger, Boomkikker, Boompieper, Bosrietzanger, Buizerd, Gaai, Gekraagde Roodstaart, Goudhaan, Grasmus, Grauwe Vliegenvanger, Grote Bonte Specht, Koolmees, Matkop, Merel, Nachtegaal, Pimpelmees, Putter, Roodborst, Tjiftjaf, Tuinfluiter, Vink, Wespendif, Winterkoning, Zanglijster, Zomertortel, Zwarte Kraai en Zwartkop.

Peter van de Braak

Zonnende Boomkikker

Grand tour Western USA

‘Langs bruisende steden, woeste kusten en onvoorstelbare rotsformaties’

Nadat we in de zomer van 2012 met ons gezin een spectaculaire rondreis door Zuid-Afrika hadden gemaakt, werd ons ‘must see’ lijstje aangevuld met de highlights van West-Amerika. We wilden graag naar de besneeuwde toppen van de Rocky Mountains, de onmetelijke diepte van de Grand Canyon, langs bruisende steden als San Francisco, Los Angeles en Las Vegas, woeste kusten en onvoorstelbare rotsformaties. Door dorre woestijnen, uitgestrekte bossen en valleien. Dan naar beneden richting de Californische kust. Het oorverdovende gebulder van watervallen, het sissen van de geisers en momenten van serene stilte. Het aanzicht van ‘The West’ is ontzagwekkend, de contrasten onbeschrijfelijk, de hoogtepunten eindeloos. Onvergetelijk. We hebben het allemaal meegemaakt, geproefd, geroken en gezien. Bijna onwerkelijk, surrealistisch en dat binnen een tijdsbestek van drie weken!

Na een lange en vermoeiende reis van zo’n kleine twintig uur landden we donderdag 28 mei 2015 om 21.30 uur plaatselijke tijd in de te gekke stad Las Vegas. Deze megalomane stad ligt midden in een gortdroge woestijn en ingeklemd tussen de bergketens van de Sierra Nevada. In de zomer stijgt het kwik hier tot boven de 45 graden Celsius. De volgende ochtend vertrokken we al vroeg richting de Grand Canyon, een indrukwekkende diepte waarin over een periode van miljoenen jaren een enorme kloof is uitgeslepen door de Colorado Rivier. Ons reisgezelschap van 25 deelnemers was erg onder de indruk van deze enorme canyon. Reisleidster Yvonne de Wit deed haar uiterste best om de deelnemers aan deze reis van tekst en uitleg te voorzien. Ze vertelde uitvoerig over het landschap, natuur, geologie, flora en fauna. Gedurende de reis wist ze de meeste vogels die we zagen op naam te brengen. Aangezien Amerika een ander werelddeel is, komen de meeste vogelsoorten niet bij ons voor. Met behulp van een vogelboek en internet konden uiteindelijk alle gespotte vogelsoorten van een naam worden voorzien.

Grand Canyon (Colorado Rivier)

Helikoptervlucht

We schreven ons de volgende dag in voor een helikoptervlucht boven de Grand Canyon. Vanuit de lucht kun je pas echt de grootsheid van de Grand Canyon ervaren. Behalve onze dochter Marieke, hadden zoon Mark, Sjan en ik nog nooit eerder in een helikopter gevlogen. Dus dat was best wel even spannend. Helaas hebben we de Californische Condor niet kunnen spotten. De Condor is een aaseter die van grote hoogte al zwevend naar voedsel zoekt. Condors behoren tot de gierenfamilie en de Californische soort is met zijn drie meter spanwijdte, veertien kilo gewicht en 130 centimeter lengte, een van de grootste vogels van Noord-Amerika. Na de spectaculaire helikoptervlucht van vijftientig minuten stonden we weer met beide voeten op de grond. Na een korte tussenstop in het authentieke plaatsje Seligman aan de ‘Route 66’ en een doorkijk naar de Hoover Dam, reden we naar het volgende Nationaal Park, Monument Valley.

Uiteindelijk zouden we in totaal elf Nationaal Parken bezoeken, dus we hadden nog heel wat in het vooruitzicht. Onderweg zagen we grazende Wapitiherten en tientallen prairiehondjes, een soort stokstaartjes met een kaarsrechte rug. Het Wapitihert (*Cervus canadensis*) is een Noord-Amerikaanse hertensoort en werd vroeger als een ondersoort van het Europese Edelhert (*Cervus elaphus*) gezien. Het meest kenmerkende is zijn witte kont. Op de Eland (Moose) na is dit de grootste hertensoort. In Amerika wordt een Eland ook wel 'Elk' genoemd. Langs de weg zagen we diverse grondeekhoortjes. In onze luxe, airconditioned bus zorgde toepasselijke muziek van John Denver dat de stemming er bij de reizigers goed in kwam.

Navajo Indianen Reservaat

's Middags kwamen we aan in Painted Desert, een van de grootste indianenreservaten. Met een open jeep (4 wheel drive) reden we vervolgens het Navajo Indianen Reservaat binnen, bekend van acteur John Wayne die hier in het grijze verleden in diverse indianenfilms heeft meegespeeld. Het was hier zo stoffig dat we na afloop het fijne, rode woestijnzand uit de kleren en haren moesten kloppen. Bij een reisgenote deed plotseling haar fotocamera het niet meer. Ze

Cowboy te paard (John Ford Point)

heeft de rest van de reis met de iPad foto's gemaakt. Gelukkig kon mijn camera tegen een stootje. Nadat we een cowboy te paard bij het wereldberoemde 'John Ford Point' op de foto hadden gezet, reden we de volgende dag naar het Arches National Park. Tientallen door de natuur gevormde zandbogen zorgden voor buitengewone uitzichten. Mijn camera maakte overuren! Grillig gevormde rotsen, granieten bergwanden, canyons en kloven bepaalden de volgende dagen het beeld van Western USA. Veel bijzondere vogels leverde dat niet op: in de verzengende droogte en hitte

van de woestijn zijn immers maar weinig vogels die zich hieraan hebben aangepast en kunnen overleven. We hadden ons ingeschreven voor een snelle boottocht over de Coloradorivier. Halverwege de vaartocht ontdekte de groep een nest met daarop een Grote Blauwe Reiger. Met mijn telelens (Canon 100-400 mm) kon ik hem gelukkig dichtbij halen.

De dagen daarna reden we over het Coloradoplateau richting Denver, waarvan de Rocky Mountains deel uitmaken. Van de droge, hete woestijn naar het ruige gebergte op een hoogte van ruim 3.500 meter met enkele meters sneeuw, dat is een aparte gewaarwording. Onderweg lunchten we in de megagrote supermarkten, die je langs de highway (snelwegen) kunt aantreffen. Deze zijn tot wel vijf keer groter dan de Jumbo XL supermarkten die ze hier de laatste jaren aan het bouwen zijn. Overigens is in Amerika alles groot: het landschap, de vergezichten, de wegen en niet te vergeten de mensen. Die zien er vaak niet gezond uit. Wat wil je ook, met al die fastfoodketens. Overal drinken ze Coca-Cola XXL en echt overal stoppen ze suiker in. Dat was de eerste dagen best wel wennen. De (school)kinderen krijgen tien dollar mee en kunnen tussen de middag hun honger en dorst wegwerken bij de plaatselijke Mac Donalds, Burger King, Subway of KFC. Wij hebben zo goed en kwaad als het ging geprobeerd ons vaste eetpatroon aan te houden en ons niet teveel aan de Amerikaanse eetcultuur aan te passen. Tijdens onze lunch in het plaatsje Vail, net voor Denver, ontdekte ik in een snelstromend beekje een Waterspreeuw. Dit exemplaar was zo 'watervlug' dat ik moeite had er een mooie foto van te maken. Denver is de hoofdstad van Colorado en wordt ook wel de 'Mile High' stad genoemd omdat de stad precies op één mijl hoogte gelegen is. Nadat we de volgende morgen het Capitool aan de buitenzijde hadden bezichtigd, reden we via de bekende Trail Ridge Road verder de Rocky Mountains in.

Vanwege de winterse omstandigheden was deze toeristische route, met daarin een bergpas, sinds een paar dagen weer opengesteld voor gemotoriseerd verkeer. We hadden geluk, het was een schitterende route door een ongerept berglandschap. We genoten van de vergezichten, waarbij chauffeur Julian ons de meest fotogenieke plekken liet zien. Onderweg zagen we, naast een Visarend die een gigantisch bouwsel op een nestpaal had gebouwd, een Eland met jong. Achteraf bleek op een van de foto's dat een Coyote (Prairiewolf) zich in het struikgewas had verstopt en het elandjong aan het bespieden was. Toen we de bus uitliepen stond de groep naar een grijsachtige vogel te kijken. Ik wist niet hoe snel ik mijn lens moest verwisselen om de vogel op de gevoelige plaat vast te leggen. Het bleek om een Grijs Notenkraker te gaan. Hij liet zich langdurig bewonderen. Die middag konden we bij Gore Range Overlook sneeuwballen gooien. In het hooggebergte zakten we tot onze knieën in de sneeuw en kwamen vervolgens oog in oog te staan met een Bergmarmot. Met zijn bruine, dikke pelsvacht oogt dit zoogdier erg aaibaar. Schijn bedriegt, zijn messcherpe tanden deden die gedachte snel weer vergeten.

Grijze Notenkraker (Rocky Mountain NP)

Aan het einde van de middag, toen we naar een kudde Wapitiherten stonden te kijken, hoorden we plotseling het hoge gezoem van een Kolibrie. Klik, klik, klik was het geluid van de fotocamera's. Aansluitend ging men uit het dak toen iemand een Oehoe in een rotsspleet ontdekte. De fototoestellen deden goed werk. Het bleek dat een vrouwtje Oehoe in de buurt haar nest met jongen had. Ook een Roodborstlijster en Bootstaarttroepiaal werden aan de inmiddels uitdijende soortenlijst toegevoegd. Aan het einde van de middag kwamen we aan in het kleine Westernstadje Cody. Nadat we hier 's avonds een rodeoshow hadden bezocht, kon het 'Westerngevoel' niet meer stuk. We vonden dat verschillende elementen in de show niet echt diervriendelijk waren. De Partij voor de Dieren (PvdD) van Marianne Thieme zou zich hier niet hebben verveeld!

Yellowstone National Park

We brachten twee dagen door in het wereldberoemde Yellowstone National Park. We vonden dit park het meest indrukwekkende van alle parken die we tijdens deze rondreis hebben bezocht. Dit schitterende natuurpark trekt jaarlijks bijna 4,5 miljoen bezoekers en staat bekend om zijn geisers, modderpotten, stoompotten en heetwaterpoelen. Uiteraard brachten we een bezoek aan

Bison (Yellowstone National Park)

'Old Faithful', de bekendste geiser van Yellowstone. Ook Mammoth Hotsprings met zijn fantastische kleuren evenals de majestueuze watervallen van Yellowstone Canyon moet je gezien hebben! Wij kwamen ogen en oren te kort. Ons reukorgaan werd voortdurend geprikkeld door de indringende zwavellucht. Helaas hadden we geen Zwarte Beer, Grizzlybeer of Wolf gezien. Wel kwam een gigantische Bison (Buffalo) op ons pad. Er liep zelfs een Bison voor de bus uit om ons de weg te wijzen. Op een groot grasveld was een Coyote wat aan het rondscharrelen op zoek naar iets eetbaars.

Tussen het warme gesteente liep een Kildeer Plevier met juveniel. De IJslandse Brilduiker deed veel aan onze Brilduiker denken, waarbij de krassende Raaf op een parkeerplaats een dankbaar foto-object vormde. In een weiland werd vervolgens een koppel Canadese Kraanvogels (Zandkraanvogel) ontdekt, maar ook de felblauwe kleur van de Mountain Bluebird deed mijn bloed sneller stromen. De Bruinkopkoevogel kom je op meer plekken tegen. Aan het einde van de middag hadden we het geluk dat we Grizzly Beren en Wolven zagen, waarbij twee gigantische beren met elkaar in gevecht waren om een stuk vlees. Het aanwezige publiek vergaapte zich aan dit bijzondere schouwspel in het Grizzly & Wolf Discovery Center in West Yellowstone. Leuk om mee te maken. Vol indrukken kwamen we 's avonds aan in ons hotel in West Yellowstone, aan de rand van het park.

Mountain Bluebird (Yellowstone National Park)

Fabulous Las Vegas

De komende dagen stonden in het teken van Nationaal Parken, waar West-Amerika patent op heeft. Eind mei, begin juni vonden wij de beste tijd voor deze groepsrondreis omdat dan de temperatuur nog enigszins acceptabel is. In de maanden juli en augustus is dat een ander verhaal, gezien ook de vele bosbranden die het gebied dan teisteren. Op het moment van schrijven was een gigantische bosbrand in California (ten noorden van San Francisco) nog steeds niet onder controle. Honderden gebouwen zijn inmiddels in rook opgegaan. Na een bezoek aan Salt Lake City, de hoofdstad van de Mormonen, kwamen we weer aan in de maffe stad Las Vegas. We vermaakten ons prima in Hotel Circus Circus, gelegen aan de Strip en met zijn ruim 3.500 kamers een van de grotere, luxueuze hotels van Las Vegas. In het aanpalende, onmetelijke casino werd door Mark en

Uitzicht over 'The Strip' (Las Vegas)

Marieke geprobeerd om dollars op een eenvoudige en lucratieve manier te vermeerderen. Dat bleek toch wat tegen te vallen, de uiteindelijke winst was acht dollar. Buiten op de Strip was het ruim veertig graden Celsius in de schaduw, binnen draaide de airconditioning op volle toeren en werden de gasten van het casino verwend met lekkere drankjes. De twee dagen die we hier verbleven waren eigenlijk te kort om alles te zien, proeven en ervaren. Van de andere kant waren we opgelucht dat we deze drukke, chaotische (ADHD) stad na de doldwaze dagen weer achter ons konden laten.

Tijdens onze derde en laatste week genoten we van de prachtige natuur. Een indrukwekkende Kalkoengier zweefde boven ons en was op zoek naar een lekker mals hapje. Ook soorten als Witborstboomklever, Blauwkeelsalia en Musgors konden aan de lijst worden toegevoegd. Een bezoek aan de desolate woestijn 'Death Valley' was er een om nooit te vergeten. We zijn bij Zabriskie Point geweest, de heetste plek op aarde. Hier schijnt ooit 57 graden Celsius in de schaduw te zijn gemeten!

Rode Lynx verorbert prooi (Yosemite National Park)

In het laatste park, Yosemite National Park, wat op ons reisprogramma stond, was de opwindende groot toer een Rode Lynx op nog geen tien meter een Gondeekhoorn had gevangen en aan het verorberen was. Het gekrijs van het kleine beestje was tergend en ging door merg en been. De alarmroep van de Steller's Jay maakte het schouwspel compleet. De laatste etappe leidde ons naar de Pacific kust (Grote of Stille Oceaan). We brachten een bezoek aan de skyline van San Francisco, het Capitol Building en de Golden Gate Bridge. Hier stond een boottocht door de baai van San Francisco op het programma. We voeren onder de Golden Gate brug door en zagen het voormalige gevangenis-eiland Alcatraz aan ons voorbij trekken. Ook Zwarte Zeekoeten lieten zich mooi fotograferen en op het strand lagen tientallen zeehonden te luieren en te nietsen. Af en toe hoorde je ze janken en beten ze naar elkaar wanneer iemand binnen de comfortzone kwam. Tientallen Pelikanen vlogen in V-vorm over de uitgestrekte baai. Tijdens een korte wandeling over het strand ging ik achter een Westelijke Struikgaai aan. Uiteindelijk liet deze zich mooi fotograferen. In het kleine haventje van Santa Barbara, waar we onze groepsfoto hadden gemaakt, ontdekte ik een Heermanns Meeuw. Dit meeuwtje heeft een donkergekleurd verenkleed en een knalrode snavel met een zwart puntje. Op het strandje stonden tientallen Pelikanen hun verenkleed te poetsen. Een mooi gezicht.

Aan het einde van onze rondreis mocht een bezoek aan de wereldstad Los Angeles niet ontbreken. Tijdens een bezoek aan de Hollywood Boulevard en de 'Walk of Fame' bleek dat onze 'sterren' er gelukkig nog lagen. De volgende morgen vertrokken we al vroeg richting luchthaven om na een lange vlucht op donderdagmorgen 18 juni weer op Schiphol aan te komen. Wat een enerverende reis en weer een ervaring rijker. Een aanrader! ☺

Peter Noy
(tekst en foto's)

Integraal Beheer en inrichtingsplan (IBeP)

Op 26 juni heeft stuurgroep de Maashorst het Inrichtings- en Beheersplan (IBeP) voor de natuurkern van de Maashorst vastgesteld. Basis voor het plan was het Natuurplan (2010) waarin gekozen is voor het omvormen van het middengebied naar vrije natuur. In eerste instantie werd die vrije natuur aangeduid 'Begeleid Natuurlijke Eenheid', maar dit verbasterde al snel tot de term 'Wildernis'.

De keuze voor vrije natuur heeft als belangrijkste doel de natuurvariatie ('biodiversiteit') zo groot mogelijk te maken. Variatie in biotopen is hierbij een belangrijke randvoorwaarde. De keuze voor 'wildernis' heeft overigens ook alles te maken met kosten. In de gevarieerde cultuurlandschappen van het Brabantse zandlandschap was de biodiversiteit hoog. Kleine percelen gescheiden door houtwallen, afgewisseld met akkerbouw met bloemen en veel insecten, de aanwezigheid van poelen en rommelhoekjes, gemengd bos en open heide stonden garant voor een hoge biodiversiteit. Zeg maar zo'n beetje de variatie zoals beschreven in de Verkade-albums van Jac. P. Thijsse. Helaas is dit landschap niet meer te herstellen, laat staan te beheren door de terreinbeherende instanties. Dus werd gekozen voor vrije natuur. Wildernis die uiteraard wel samen moet gaan met het intensieve recreatieve gebruik van het gebied.

Stichting Ark werd de belangrijkste trekker van het IBEP samen met alle andere partijen. Ark staat bekend als vooruitstrevende organisatie op het gebied van natuurontwikkeling en heeft van de provincie en gemeenten de opdracht gekregen de resterende landbouwgronden in het hart van de Maashorst aan te kopen. Zij hebben veel ervaring met natuurontwikkeling in Nederland en West-Europa. De gronden zijn al dertig jaar geleden aangewezen als natuurgebied maar nog steeds in landbouwkundig gebruik.

In het IBEP worden onder meer de volgende zaken vastgelegd: de exacte omvang van het vergrote begrazingsgebied, de wijze van bosomvorming, het herstel van het watersysteem, stoppen met plezierjacht en het verbinden van natuurgebieden. Meest bijzondere van het plan is de keuze voor drie nieuwe grote grazers: de Wisent, het oerrund (Tauros) en de Exmoorpony. Dit drietal vormt de beste garantie voor een maximale biodiversiteit. Dat betekent dus ook het einde van de bij velen zeer geliefde Schotse Hooglanders, IJslandse paarden en Kempische heideschape. Deze worden vervangen door het nieuwe 'supertrio'. Met name de komst van de Wisent naar Brabant is uniek en zal veel bezoekers naar de Maashorst trekken. Deze dieren dragen bij aan de diversiteit van de biotopen in het gebied. De jacht gaat verdwijnen waardoor zoogdieren rustiger worden en zich vaker aan het publiek tonen. Wat ook bij een vrije natuur hoort is overigens dat dieren die sterven in de natuur mogen blijven (dat geldt niet voor de geoormerkte runderen). Ook dit hoort bij de natuur en veel dieren en planten leven van de dood van andere soorten. Het levert allemaal biodiversiteit op.

De Stuurgroep had de wens om zoveel mogelijk draagvlak bij alle Maashorstpartijen te vinden alvorens het plan vast te stellen. De Maashorst zet haar poorten en ook het natuurhart immers open voor iedereen. Om die reden zijn de conceptplannen voor de Natuurkern voor iedereen ter inzage gelegd. Veiligheid en toegankelijkheid bleken de belangrijkste discussiepunten. Gelukkig bleek dit allemaal goed te combineren. Hier ging wel heel wat discussie aan vooraf; mag mijn hond nog loslopen (nee dus, uitgezonderd in uitloopegebieden), mag ik nog vrij wandelen en struinen, mountainbiken en paardrijden (ja dus). De routes zijn inmiddels verbeterd en meer geconcentreerd in de schil. Ook komt er een gebruikersplatform waarin verschillende gebruikersgroepen met elkaar in overleg kunnen. Er was wel wat angst voor de veiligheid van de nieuwe graasdieren die toch wat wilder en forser overkomen dan de huidige dieren. Via diverse excursies en discussiebijeenkomsten konden betrokkenen en raadsleden door deskundigen overtuigd worden van de veiligheid. Dit kan natuurlijk alleen als bezoekers de gebiedsregels opvolgen.

Belangrijke vraag die wij ons als natuurorganisaties gesteld hebben is of wij kunnen instemmen met de plannen. Wij staan volledig achter de doordachte natuurvisie van Stichting Ark. Toch zijn we kritisch geweest op de compromissen die in het plan gesloten werden. Zo hadden wij liever direct een veel groter begrazingsgebied gezien. Het gebied is nu aan de krappe kant, wetende dat het nog een tijd zal duren voor alle gronden in eigendom zijn. De gemeenten blijven nog een tijd doorgaan met bosvorming en het afvoeren van dood hout. Dit had sneller afgebouwd mogen worden. Wel omvormen, maar op een veel natuurlijkere manier (al het dode hout in het gebied laten). Gelukkig is in de stuurgroep de toezegging gedaan dat dit daar waar mogelijk opgepakt zal worden. Verder hebben wij aangedrongen op het tegengaan van de nog steeds dramatische verdroging van het middengebied van de Maashorst en het realiseren van ecologische verbindingen met de omgeving. Pas dan kan de Maashorst echt gaan functioneren als sprankelende natuurkern.

Het IBEP wordt in september nog besproken door de gemeentelijke raadscommissies waarna de colleges van de vier gemeenten het plan in oktober nog moeten bekrachtigen. De gemeente Uden heeft als eerste het plan al onderschreven. Hopelijk zullen de anderen snel volgen. Dan kan nog dit jaar gestart worden met de vernieuwing en lopen er volgend voorjaar wellicht al Wisenten (in een afgesloten proefgebied). Uiteraard gaan we de leden van de natuurorganisaties via lezingen en artikelen nog uitgebreid informeren over de veranderingen. Een ding is zeker: de Maashorst zal in de toekomst nog mooier worden, de recreant kan blijven genieten, er komen meer natuurwaarden (al is dat geen Verkade-natuur) en hopelijk kunnen alle partijen straks uit de voeten met de nieuwe inrichting.

Jos van der Wijst

(lid van Stuurgroep de Maashorst namens acht natuurorganisaties)

Van links naar rechts het nieuwe supertrio:

- ***Exmoorpony***
- ***Wisent***
- ***Oerrund (Taurus)***

Avondexcursie Nachtzwaluwen

Vrijdagavond 26 juni, na enkele dagen met wat minder weer, zag het er deze avond een stuk beter uit. Er was wat bewolking, de temperatuur was prima en het was bijna windstil. Een prima avond om Nachtzwaluwen te gaan kijken en luisteren. Om ongeveer tien voor negen hadden zes leden zich verzameld op de grote parkeerplaats nabij het bezoekerscentrum. Van de zes deelnemers waren er drie die nog niet eerder aan een nachtzwaluwwandeling hadden deelgenomen, zij gaven aan ook nog niet zo heel lang lid te zijn van de Vogelwacht. Na een voorstelronde en de eerste waarneming op de parkeerplaats te hebben gedeeld, hadden we besloten om ons naar de Drie Vennen te verplaatsen. Het was negen uur geweest en de deelnemersgroep was ondertussen niet gegroeid.

Aangekomen bij Het Palmven hebben we geprobeerd Kwartels te horen, helaas zonder succes. In het gebied waren meer vogelaars actief. Zo was Henk van den Acker druk aan het fotograferen op de telpost en werd ook de auto van Arend Vermaat herkend. Arend zelf werd op dat moment niet gespot. Tijdens onze pogingen om de Kwartels te horen, voegden zich nog enkele leden toe aan de excursiegroep. Zij waren direct naar de Drie Vennen gekomen en sloten zich hier bij de groep aan. Het deelnemersaantal was van zes naar negen gestegen. Aangekomen bij het toegangshek bij de Drie Vennen kregen we nog even een Geelgors mooi in beeld en ook zijn zang was goed hoorbaar. Voor een paar deelnemers de eerste keer dat zij de Geelgors zo mooi in beeld hadden. Voor hen was de avond al geslaagd. Omdat het nog redelijk licht was, werd er besloten om met een omweg naar de heide te wandelen. We zijn een stuk langs het begrazingsgebied gewandeld voordat we in het bos verdwenen. Op het begrazingsgebied werden nog wat leuke waarnemingen gedaan: Roodborsttapuit, Grote Lijster, Buizerd, Grote Bonte Specht en ook de verschillende zwaluwsoorten. Wandelend over de paden richting de heide werden er nog verschillende spechten gehoord. Ook hebben we op verschillende plekken reeën gezien. Doordat wij op een redelijke afstand waren, bleven de reeën ongestoord en konden wij ze goed bekijken met onze verrekijkers. Het blijft toch altijd leuk om reeën te zien. Ondertussen

Nachtzwaluw (foto Marc Gottenbos)

waren we aangekomen in de buurt van de Drie Vennen en hoorden we de eerste Nachtzwaluwen. Het geluid hadden we dus, nu ze nog zien! We waren nog iets te ver van de heide vandaan om de Nachtzwaluw ook te kunnen zien. Dus hebben we even de pas erin gezet en zijn verder gewandeld. Inmiddels was de zon onder en begon het donker te worden. Voor ons op het pad zagen we nog meer mensen wandelen. Het was te donker om ze te herkennen, maar kort daarna troffen we daar Arend Vermaat met een collega vogelaar. Samen hadden zij er al een wandeling opzitten en wilden afsluiten met de Nachtzwaluw en ze sloten zich aan bij de groep. Het aantal deelnemers bleef mooi groeien zo. We waren nu met elf deelnemers.

Ter hoogte van de Drie Vennen hoorden we ineens de Kwartels roepen. Vanuit verschillende kanten waren ze mooi hoorbaar. Samen met de zang van de Nachtzwaluw geeft dat een mooi zomers gevoel. Aangekomen bij de heide kwamen we nog een lid van de vogelwacht tegen. Dit keer Theo Vos. Theo was ook rechtstreeks naar de heide gekomen in de hoop dat hij de groep daar zou aantreffen. Dat duurde alleen wat langer dan hij had verwacht.

Maar goed, nu waren wij er en Theo had al even kunnen genieten van de Nachtzwaluwen. Met de groep van inmiddels twaalf leden zijn we een klein stuk verder gewandeld, halverwege het pad zijn we gestopt. Op dat moment waren er verschillende Nachtzwaluwen aan het zingen en aan het geluid konden we horen dat zij ook vlogen.

Na wat speurwerk kregen we de eerste Nachtzwaluw in beeld. Het was nog wel op afstand, maar het was er een. Na een paar minuten was er een Nachtzwaluw die heel dicht om de groep vloog en dit ook enige tijd vol hield om vervolgens in de boom te gaan zitten. Laat dit nu de boom zijn waar wij als groep bijna onder stonden. Zittend in de boom begon de Nachtzwaluw te zingen. Even later vloog hij weer op en bleef rond de boom vliegen en dook op korte afstand van de boom tweemaal op de heide. Dit gaf ons het vermoeden dat deze vogel ons daar toch wel weg wilde hebben. Mogelijk dat er nestactiviteiten waren op die locatie. Om niet te verstoren hebben we ons teruggetrokken en hebben de vogel zijn rust teruggegeven. Vanaf de nieuwe locatie hebben we nog lang kunnen genieten van overvliegende en zingende Nachtzwaluwen, aangevuld met vleermuizen. Arend en zijn collega waren in het bezit van een batdetector waardoor we de vleermuizen ook konden horen. Dat gaf een extra dimensie aan de waarneming. Rond elf uur zijn we teruggekeerd richting onze auto's en zijn we met een tevreden gevoel naar huis gereden. Het was een mooie wandeling met leuke waarnemingen en voldoende Nachtzwaluwen, want daar kwamen we speciaal voor naar de heide die avond.

John Opdam

Zwaluwen werkgroep Nieuws

Afgelopen maanden zijn de vrijwilligers van de Zwaluwenwerkgroep op pad geweest om kunstnesten voor Huiszwaluwen op te hangen. In de buurt van bestaande huiszwaluwnesten werd gezocht naar geschikte gevels voor kunstnesten. Deze kunstnesten zijn dit voorjaar door Willie Bergmans in een flinke

oplage gemaakt. Huiszwaluwen hebben een voorkeur voor lichte (liefst witte) overstekken en een vrije vliegruimte voor hun nestkom. Tegen gevels waar bomen of andere obstakels voor staan broeden ze liever niet. Totaal zijn er de afgelopen maanden liefst 89 nieuwe nestkommen opgehangen. En een deel is zelfs meteen door de Huiszwaluwen in gebruik genomen: 36 van de door ons opgehangen kunstnesten bleken meteen in het eerste jaar door de zwaluwen bewoond te zijn. En prachtig resultaat!

Mignon van den Wittenboer

Jonge Huiszwaluwen (foto Willy van Lanen)

Iedere derde zaterdag van de maand komen ze bij elkaar om te beleven wat vogels kijken is. Soorten als Klapekster, Nachtzwaluw en Kerkuil pronken op hun waarnemingslijsten. JeugdVogelwacht Uden is hét voorbeeld voor alle volwassen leden. Een verslag van de activiteiten mag als eidooier dan ook niet ontbreken in het Bruuijsel.

Seizoen 2014 / 2015

Boerenerfvogels

Boerenzwaluwen in hun nest

Als afsluiting van het seizoen hebben we een bezoek gebracht aan een drietal boerenerven in de omgeving van Uden. Met de hoop dat we uilen zouden kunnen zien. Als eerste kwamen we bij een paardenstal op Slabroek. Boerenzwaluwen vlogen hier volop rond. Een Boerenzwaluw met vijf jongen zat prachtig op een balk. Terwijl we onder het nest stonden kwamen de Boerenzwaluwen de vijf piepende jongen volop voeren. Tussentijds kwamen de oudervogels gewoon op de balk zitten. De eigenaresse vertelde dat het volgens haar ieder jaar dezelfde zwaluwen zijn. Zodra ze uit Afrika aankomen, weten ze namelijk meteen de weg in de schuur.

In de schuur zaten op dat moment twee nesten. Buiten het erf heeft de uilenwerkgroep een nestkast voor een Steenuil opgehangen. Deze werd door John met een ladder bekeken en jawel er zaten twee jonge Steenuilen in. De jeugd mocht even snel een jong eventjes vasthouden. Al vrij snel is deze weer teruggezet zodat de jonge vogel geen stress ervan over houdt. Een aantal kinderen hadden bij de diverse paaltjes braakballen gezocht, welke natuurlijk mee naar huis moesten.

Als tweede adres zijn we richting Vluchtoord gereden. Hier hangt al jaren een Kerkuilenkast. Het was nog een verrassing of er wel iets in zou zitten. We bleven met zijn allen buiten met spanning kijken naar de uitvliegopening, terwijl John de zolder op klom. Na een tijdje riep hij "opletten". En jawel hoor, er kwam een mooie witte Kerkuil uit het gat. Prachtig hebben we deze zien vliegen en inderdaad niet horen vliegen (ze kunnen immers geruisloos vliegen).

Even een Steenuil vasthouden

Ook een jonge Kerkuil mocht aangeraakt worden

Het derde adres was bij een koeienboer in de buurt van Hemelrijk. De koeien keken net zo nieuwsgierig als de jeugd naar de koeien. In de achterste stal zagen we al direct aan de aanwezige poep op de grond dat er een Kerkuil leeft. Ook diverse braakballen hebben we geraapt. Maar wat wel erg mooi was, was dat een van de oudervogels boven ons hoofd bleef zitten. Hij liet zich een tijdlang prachtig bekijken! Toen John de kast open deed, kwam er een enorme stank uit de kast. In de kast zaten drie jonge uilen en helaas lag er ook eentje dood. Waarschijnlijk kwam dit doordat er toch te weinig muizen dit jaar zijn. Eén van de jonge vogels heeft de jeugd van dichtbij bekeken en zelfs even mogen vasthouden. Een prachtige ervaring voor iedereen.

Programma 2015-2016

Voor het komend seizoen hebben we weer een mooi programma samengesteld;

Datum	Activiteit	Locatie
19 september	Leijgraaf	Munterweg
30 september	Vogelhuisje schilderen	Intratuin Veghel
17 oktober	Vogeltrek	Slabroek
28 november	SOVON dag (hele dag)	Ede
19 december	Nestkast & Voeding	Groenhoeve
16 januari	VLU wilgen knotten	Kersenboomgaard
20 februari	Dierensporen	Slabroek
19 maart	GPS Speurtocht	Bedaf
16 april	Boswachter	Slabroek
21 mei	Nestkasten	Slabroek
18 juni	Boerenerfvogels	Groenhoeve

Echt naar buiten?

Ken je kinderen die wel warmlopen voor een grote portie natuur op elke derde zaterdag in de maanden hier erg graag tijd voor vrij willen maken? Geef ze de gratis 'Buitengids', die is te downloaden op onze site of laat ze contact opnemen met mij, zodat ze zich op kunnen geven. Een keer vrijblijvend meelopen kan natuurlijk altijd. Opgeven kan op www.vogelwachtuden.nl en klik op jeugd.

Peter van de Braak (Jeugdcoördinator, telefoon 0413-253586)

Bijzondere Waarnemingen

Het tellen op de telpost Brobbelbies-Noord was nog maar net van start gegaan en de eerste grote zeldzaamheid werd gezien. Op één van rustpalen in de Brobbelbies zat een juveniele Grijze Wouw. Deze heeft er zelfs drie dagen gezeten, waardoor er ook vele vogelaars op af zijn gekomen. Op waarneming.nl was deze maar liefst 215 keer ingevoerd!

De Grauwe Klauwier heeft het dit jaar weer spannend gemaakt. Eind mei werd er een volwassen mannetje waargenomen tijdens het 1000-soorten weekend. Zou de juveniele vogel die in augustus tien dagen in het begrazingsgebied heeft gezeten een jong uit de Maashorst zijn? Dit blijft een mysterie! Dit jaar hebben de Morinelplevieren gelukkig ook weer de telpost aangedaan. Een exemplaar bleef een halve dag op een akker foerageren, tot deze door twee F16's de lucht in ging! Wat zou het trektelseizoen dit jaar ons nog meer brengen?

Grauwe Klauwier
(foto Marc Gottenbos)

Wil je op de hoogte blijven kijk regelmatig op onze website www.vogelwachtuden.nl

Peter van de Braak (Inventarisatiewerkgroep), **T:** 0413-253586 **E:** petervandebraak@gmail.com

Datum	Aantal	Soort	Locatie	Waarnemer
30-05-2015	1	Grauwe Klauwier	Maashorst - Hofmans Plassen	Wim van Lanen
31-05-2015	4	Raaf	Maashorst - Kanonsberg	Jos van der Wijst
05-06-2015	1	Rode Wouw	Maashorst - Begrazingsgebied	Jos van der Wijst
15-06-2015	1	Grauwe Klauwier	Maashorst - Schaijkse Heide	Ruth Reinders
25-06-2015	3	Lepelaar	Nistelrode	Koos Doorten
03-08-2015	3	Zwarte Ooievaar	Vorstenbosch - Hazelberg	Arend Vermaat
03-08-2015	1	Grote Mantelmeeuw	Telpost Brobbelbies-Zuid	Gerard van Aalst
03-08-2015	1	Zwarte Wouw	Telpost Brobbelbies-Zuid	Gerard van Aalst
03-08-2015	1	Grijze Wouw	Telpost Brobbelbies-Noord	Marc Gottenbos
05-08-2015	1	Grijze Wouw	Maashorst - Brobbelbies	Wouter Boer
18-08-2015	1	Grauwe Klauwier	Maashorst - Begrazingsgebied	Jos van der Wijst
19-08-2015	5	Lepelaar	Telpost Brobbelbies-Zuid	Gerard van Aalst
21-08-2015	1	Duinpieper	Telpost Brobbelbies-Noord	Wim Gremmen
21-08-2015	1	Draaihals	Volkel - Knokerdweg	Bert Koppers
23-08-2015	6	Morinelplevier	Telpost Brobbelbies-Noord	Henk van den Acker
26-08-2015	1	Visarend	Maashorst - 3 Vennen	Arend Vermaat
28-08-2015	5	Zwarte Ooievaar	Uden - Hoevenseveld	Wim Heijmans
28-08-2015	1	Grauwe Klauwier	Maashorst - Begrazingsgebied	Wim van Lanen
30-08-2015	1	Visarend	Schaijk - Hongersteeg	Jonathan Walg
03-09-2015	1	Morinelplevier	Telpost Brobbelbies-Noord	Martien van Dooren
03-09-2015	1	Duinpieper	Telpost Brobbelbies-Noord	Arend Vermaat
07-09-2015	3	Lepelaar	Maashorst - Munse Heide	Arend Vermaat

Wespendieventelling Maashorst

Vandaag 12 juli wespendieventelling; met vier 'Udense' en twee 'Osse' posten hebben we deze dag gepoogd om voedselvluchten van Wespendieven te zien. We hebben dus op zes verschillende plaatsen in de Maashorst gepost. In het meest gunstige geval zie je twee of meer voedselvluchten van dezelfde vogel uit verschillende richtingen. Op die manier kun je via een kruispeiling ongeveer bepalen waar het nest van die Wespendief zich bevindt. Goed, dat was (zoals elk jaar) het plan. Nu de praktijk! Er is een verdachte plek tussen de Kanonsberg en de Munse Heide. Van twee kanten zijn voedselvluchten waargenomen die in hetzelfde perceel lijken te eindigen. We spreken af dat op 19 juli onze 'Osse' collega's proberen via één of enkele gerichte posten duidelijkheid te scheppen. Voor de Ujese kant willen we ook op 19 juli een extra telling inlassen en ons concentreren op het bos ten zuiden van Menzel in de richting van het Annabosje. Eén voedselvlucht vanuit Hoffmans Plassen ging over de telpost en over het Natuurcentrum die richting in, dus hopelijk zien we 19 juli meer hiervan.

*Jonge Wespendieven in 2006
(foto Carel van der Sanden)*

Helaas is het op zondag 19 juli bar slecht weer. Weinig kans op Wespendieven en er worden er dan ook geen gezien. Het 'verdachte' perceel bij de Munse Hei wordt door Berry Setton en Paul Reijs nog eens goed doorzocht; maar helaas zonder succes. In 2015 is er door ons dus helaas geen nest van de Wespendief in de Maashorst ontdekt; jammer. Volgend jaar een nieuwe poging!

William van der Velden
(Coördinator Werkgroep Roofvogels)

Voorjaarsexcursie 2016 naar Texel

Tijdens het hemelvaartweekend (5 t/m 8 mei 2016) gaan we voor het 23^e achtereenvolgende jaar met Hemelvaart een lang weekend op pad met Vogelwacht Uden. We hebben voor drie nachten een veertigtal bedden gereserveerd bij Stayokay Texel in Den Burg. Dit viersterren hostel (240 kamers) ligt centraal op het eiland en op loopafstand van het centrum van Den Burg. Vanaf de Stayokay zijn we in een mum van tijd bij topvogellocaties als de Mokbaai, het Otterszaat, de Muy en de Slufter. Texel is bij uitstek een fietseiland, zodat we mooie fietstochten kunnen maken. De natuur op Texel is begin mei op zijn mooist, we zullen er dan ook zeker meer dan honderd vogelsoorten spotten maar ook veel bloemen en planten staan dan volop in bloei!

De officiële uitnodiging voor deze excursie wordt medio december naar alle leden verstuurd.

Peter Noy (pknoy@hetnet.nl)

Jonge Boomvalken gered in polder van Lith

'Twee jonge boomvalken overgeplaatst in kunstnest'

Leden van Vogelwerkgroep Oss hebben zondag 2 augustus in samenwerking met Vogelwacht Uden twee jonge Boomvalken van een wisse dood gered. Door de storm van de week daarvoor was een koppeltje Boomvalken in de problemen geraakt. Het nest met daarin de roofvogels, is waarschijnlijk door de harde wind instabiel geworden waardoor de drie jonge valkjes voortijdig uit het nest zijn gevallen. Marjo van Kreij, van Vogelwerkgroep Oss, heeft direct de hulp van de collega's uit Uden ingeroepen. Door middel van het aanbrengen van een kunstnest zijn de jonge Boomvalken weer herenigd met hun ouders.

Marjo van Kreij inspecteert Boomvalkjes

“Tijdens een rondje door de polder, tussen Lith en Maren-Kessel ontdekte ik een jonge Boomvalk langs de weg. Het was voor mij direct duidelijk dat deze voortijdig uit het nest was gevallen. Het jong was zo'n zes weken oud, maar ze zijn meestal pas na tien weken vliegvlug”, vertelt een geschrokken Marjo van Kreij. “Nadat we de hulp van een ander lid van de Vogelwerkgroep, Otto Kwak, hadden ingeroepen bleek dat er nog een tweede jong aanwezig was. De derde was helaas doodgereden”. Om geen tijd te verliezen, de jongen moeten immers worden gevoerd, werd de hulp van Vogelwacht Uden ingeroepen. In de tussentijd werden de jonge valken thuis door Otto

Ad Bekkers zet Boomvalken in kunstnest

bijgevoerd. Roofvogelspecialist Ad Bekkers heeft toen samen met zijn vrouw Mignon van den Wittenboer een kunstnest gemaakt. Mignon vertelt: “Van de bodem van een oude aardappelmand hebben we snel een kunstnest gemaakt met daaromheen groene takken voor de camouflage”. Het nest is vervolgens in een mik van een boom geplaatst waarna de twee jonge vogels zijn teruggeplaatst. Direct kwam een van de ouders al kekkerend langs vliegen. We controleren de komende dagen nog of de oudervogels het nieuwe nest accepteren en de jongen blijven voeren. Volgens Marjo van Kreij moeten de jonge vogels nog zo'n tien dagen worden bijgevoerd voordat ze het nest definitief verlaten.

Snelle roofvogel

De Boomvalk is een kleine, snelle roofvogel die jaagt op grote insecten met name libellen en sprinkhanen. Deze worden in de vlucht gevangen en verorberd. Ook zwaluwen, Vinken en Spreeuwen worden door deze behendige vliegers zo uit de lucht geplukt. De Boomvalk is in Nederland een schaarse broedvogel. Het aantal Boomvalken neemt al tientallen jaren gestaag af. De Boomvalk broedt erg laat - in de maanden juni en juli - waarna ze in september weer naar Afrika vertrekken om daar te overwinteren. Voor meer informatie kijk op www.vwgoss.nl.

Peter Noy (tekst) en Mignon van den Wittenboer (foto's)

Vogel in de Maashorst... 'de Raaf'

Inmiddels is de Raaf, Latijnse naam *Corvus Corax* een bekende verschijning in de Maashorst. Al een viertal jaren is er een broedpaar aanwezig dat twee tot vijf jongen per jaar grootgebracht heeft.

Raven behoren tot de grootste vogels van de kraaiachtigen. Het is een forsere vogel dan de erop lijkende Zwarte Kraai. Vooral de zware massieve snavel valt op maar het opvallendste kenmerk is toch wel de ruitvormige staart. Raven roepen veel in de lucht. Dit zware hese geluid is van verre te horen en dus ook een goed kenmerk.

Door zware vervolging is de Raaf begin twintigste eeuw uit Nederland als broedvogel verdwenen. In vroegere tijden moet de Raaf hier veelvuldig aanwezig zijn geweest. Het gemeentewapen van Ravenstein heeft een Raaf als afbeelding. Tussen 1969 en 1992 werden 196 voornamelijk uit Duitsland afkomstige Raven in Nederland uitgezet (bron: SOVON). In 1976 kwamen hier de eerste broedvogels uit voort. Vanaf 1990 is de opmars gestaag. In het begin waren de broedplekken beperkt tot de Veluwe en de Utrechtse Heuvelrug. Inmiddels is Salland, Flevoland en de Achterhoek bevolkt. Ook de Maashorst is ontdekt. Het eerste broedgeval van deze soort in Noord-Brabant. De dichtheden blijven echter laag. Het koppeltje broedt elk jaar op dezelfde plek. De jongen maken forse omzwervingen en zijn in het najaar niet meer te zien in de Maashorst. Het zou mooi zijn als er een onderzoek zou komen waar 'onze' jongen naar toe gaan.

***Let op de
ruitvormige staart
(foto John Hermans)***

Raven hebben een gevarieerd menu bestaande uit aas, prooidieren (vogels, insecten, zoogdieren), eieren en zaden. Raven zijn al vroeg aan het broeden. In februari kunnen ze al op eieren zitten. Ze brengen maar een broedsel per jaar groot. Het grote nest wordt door beiden gebouwd en bestaat uit twijgen, takken en heide. Het wordt versterkt met aarde en mos. De kom wordt bekleed met gras, mos en wol. Het wijfje broedt de eieren alleen uit. Na circa drie weken verschijnen de jongen die na vijf tot zes weken kunnen vliegen.

Jan-Willem Hermans

Raaf (foto Marc Gottenbos)

Brunchwandeling Vogelwacht

Zondagmorgen 6 september weer vroeg uit de veren voor de jaarlijkse brunchwandeling vanaf de parkeerplaats bij het Natuurcentrum naar de telpost aan de Palmvenseweg. Bij het opstaan hoorde ik de regen op het dakraam tikken, dat belooft niet veel goeds. Maar eenmaal in de Maashorst aangekomen begon de zon er steeds meer door te komen. Chris van Lieshout had uit voorzorg een paraplu meegenomen, want dan regent het niet. Deze logica niet snappende gingen we op pad. Liefst zeventien personen hadden zich dit jaar verzameld voor deze wandeling. Jan-Willem had een mooie route bedacht via Karlingerweg, Beekdal en Begrazingsgebied. Met name in het Begrazingsgebied zagen we de nodige vogels, die gretig aan het snoepen waren van de talrijke rood en paars gekleurde bessen. Zwartkop, Roodborsttapuit en Paapje. Daarboven in de lucht vier Raven, die sinds enkele jaren gelukkig weer vaste bewoners van de Maashorst zijn. De heide bij de drie Vennen stond in volle bloei en de Boerenzwaluwen waren druk aan het foerageren boven de velden. Voordat we er erg in hadden was de telpost al in beeld en zat een prachtige tocht van ruim twee uur er op. Daar werd door de aanwezigen aldaar, toen ze de wandelaars in de verte aan zagen komen, de brunch in gereedheid gebracht. Totaal waren we toch zeker met dertig personen, die het zich allemaal lekker lieten smaken. Drukke gesprekken onderling over de afgelopen zomer en wat de Vogelwacht Uden de komende tijd allemaal op de agenda heeft staan zoals de excursies naar Helgoland en Ameland en de diverse lezingen in de Groenhoeve. Het wordt weer een prachtig seizoen. En ondertussen werd er op de telpost zelf gewoon doorgedaan met waarvoor hij dient, namelijk tellen. Zo rond de middag werden de tafels afgeruimd en wat over was weer terug in kratten in de auto gezet. De wandelaars gingen weer op pad, nu de kortste weg terug naar de parkeerplaats. Een mooie dag, een prachtige wandeling en of je de logica van Chris nu snapt of niet, dat doet er niet toe. Hij werkt blijkbaar wel.

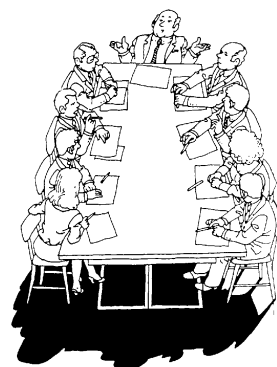
Marien van Dooren

Een impressie van de gezellige brunch

Coördinatorenoverleg Vogelwacht Uden

Dinsdag 8 september jl. was het jaarlijkse coördinatorenoverleg in de Groenhoeve gepland. Naast de bestuursleden Jan-Willem Hermans (Voorzitter), José Escher (Secretaris), Anita van den Acker (Penningmeester), Peter van de Braak (JeugdVogelwacht), John Opdam (Uilen) en Jacques Raats (Website) waren de volgende coördinatoren aanwezig: Leo Ballering (Nestkasten), Koos Doorten (Winkel), Wil Verbossen (Senioren) en Peter Noy (Clubblad/PR). Helaas waren de werkgroepen Inventarisatie (Arend Vermaat), Zwaluwen (Marc Poulussen), Trektellen (Toy Janssen), sVLU (Willem Peters) en Natuur & Milieu (Joep van Lieshout a.i.) niet vertegenwoordigd danwel verhinderd.

Jan-Willem heet allen van harte welkom en geeft aan dat dit overleg bedoeld is om mogelijke knelpunten door te geven en te bespreken. In onderling overleg met het bestuur wordt dan bekeken hoe en op welke wijze bepaalde zaken verbeterd kunnen worden. Aangezien onze website een niet weg te denken communicatiemiddel binnen de vereniging is, wordt aandacht gevraagd bij de verschillende werkgroepen om de content van de website regelmatig te vullen en te verversen. Dit verhoogt immers de leesbaarheid én vindbaarheid van de site bij bekende zoekmachines als Google. José vraagt zich af waarom het aantal deelnemers aan de Vogelwachtexcursies en Maashorstwandelingen zo wisselend is. De ene keer staan er vijf man, terwijl er op andere momenten misschien wel twintig tot vijftientig gegadigden zich melden voor een excursie. Wat betreft de Maashorstwandelingen (een keer per maand) wordt de suggestie gedaan om een aparte flyer samen te stellen met daarop beknopte informatie hoe zo'n wandeling er precies uit ziet. Dit met als doel om met name de nieuwe leden aan te trekken. Het is de bedoeling dat nieuwe leden daarvoor apart worden uitgenodigd. Peter Noy neemt dit op zich.

José gaf aan dat er zich jaarlijks tussen de twintig en dertig nieuwe leden bij de Vogelwacht aanmelden. Daar moeten toch enthousiastelingen tussen zitten die zich voor een of meerdere werkgroepen willen inzetten? Bij aanmelding geven de nieuwe leden door voor welke werkgroep(en) zij mogelijk interesse hebben. De betreffende werkgroepcoördinatoren nemen vervolgens contact op (telefonisch of per e-mail) om de interesse te peilen en aanvullende informatie te geven.

Een rondje langs de werkgroepen leert dat zij over het algemeen prima draaien, maar dat nieuwe werkgroepleden van harte welkom zijn. In het werkgroepenoverzicht achterin dit Bruujsel staan de verschillende werkgroepen vernoemd, inclusief de verantwoordelijke coördinator met bijbehorend telefoonnummer. Schroom niet om contact op te nemen. Zij zijn altijd bereid om je verder van dienst te zijn en de weg te wijzen binnen de club. Om tien uur had iedereen zijn zegje gedaan en werd de vergadering afgesloten met de opmerking dat het volgende coördinatorenoverleg medio september 2016 weer plaatsvindt op dezelfde locatie en dezelfde tijd. We gaan er vanuit (en vertrouwen erop) dat dan alle coördinatoren acte de présence geven! ☺

Clubgebouw De Groenhoeve

Peter Noy

sVLU timmert aan de natuur

Het sVLU gaat onverminderd door met het herstel en behoud van Udense natuur. Het werk is heel divers.

Hierbij een verslag van twee werkdagen van de afgelopen periode.

Karlingerweg

Langs de Karlingerweg ligt een weide ter hoogte van de vennen. Deze weide is onlangs aangekocht door ARK. Het weiland en bijbehorend bosperceeltje waren ontsierd door een lelijk hekwerk en rommel. We hebben altijd geroepen dat, als dit perceel aangekocht wordt, we de rommel zouden opruimen. Op 27 juni 2015 hebben we een zaterdagvoormiddag gespendeerd aan het wegnemen van het gaaswerk van de omheining. Op 4 juli, nota bene de warmste dag van het jaar, hebben we de rest van de klus geklaard. Willem Peters heeft de hulp ingeroepen van de firma Adam die met een kraantje de palen van het hekwerk gemakkelijk uit de grond trok. Met zo'n twintig vrijwilligers hebben we de rommel uit het bosje en het ijzerwerk op containers geladen. Maar liefst vier containers vol was de oogst. Het resultaat mag er zijn. Een stukje natuur is weer ontstaan. Aan ARK de schone taak om in de komende vier jaar de resterende gronden op te kopen, zodat we een prachtige Maashorst krijgen.

Kersenboomgaard

Langs de Patrijsweg staat onze kersenboomgaard. Elk jaar moeten we hier onderhoud uitvoeren (en ook kersen plukken). Op zaterdag 29 augustus hebben we de heggen rondom de bogaard geknipt en geschoren (zie foto's). Maar liefst vijftien personen hebben hieraan meegewerkt. Aan de vele nesten die in de heg zaten is te zien dat deze heggen goed in de smaak vallen bij de vogels. Daar doen we het voor. De kersenvruchten hebben inmiddels een mooie omvang bereikt en stijgen elk jaar in natuurwaarde.

Kunnen we volgende keer op jouw hulp rekenen om ons landschap verder te verfraaien?

Jan-Willem Hermans

Nummer	Werkzaamheden	Plaats	Datum	Tijd
--	Jaarvergadering/Dialezing	Groenhoeve	07-09-2015	19.00
01	Hooilandbeheer	Rabattenbos	12-09-2015	09.00
--	Opening seizoen Noord-Brabant	Brabant	xx-xx-2015	09.00
03	Aanleg/Herstel kikkerpoel	Uden	10-10-2015	09.00
04	Aanplant EVZ 'Ruit om Uden'	Uden	07-11-2015	09.00
--	Boomfeestdag 'Thema.....'	Uden	18-11-2015	09.00
05	Aanplant Erfbeplanting	Uden.	21-11-2015	09.00
06	Afzetten/heraanplant hakhoutbos	Uden	05-12-2015	09.00
07	Terugzetten bosje/singel/knotten	Patrijsweg	28-12-2015	09.00

Foto Rooijmans bestaat dertig jaar

Dit jaar bestaat Foto Rooijmans uit Budel dertig jaar en is inmiddels een begrip in Nederland, België en Duitsland. Zij zijn gespecialiseerd in de verkoop van verrekijkers, telescopen en spottingscopes. Achter de Leilinden aan de Markt 10 in Budel schuilt een compacte en sfeervolle winkel waar het personeel van Foto Rooijmans het adviesaspect hoog in het vaandel heeft staan. Het assortiment verrekijkers en telescopen is in die dertig jaar uitgegroeid tot een immense collectie, waarin vooral de topmerken Swarovski, Zeiss en Leica goed vertegenwoordigd zijn. Scherpe prijzen zijn bij Rooijmans vanzelfsprekend.

Henri Rooijmans (Foto Rooijmans)

Eigenaar Henri Rooijmans zegt trots te zijn op wat hij met zijn team de afgelopen jaren heeft bereikt. “Onze klanten komen van heinde en verre, van Groningen tot aan de Franse grens, van Amsterdam tot ver in Duitsland om zich bij ons uitvoerig te laten adviseren en een verrekijker of telescoop aan te schaffen. Vooral op het gebied van advies laten wij onderscheidend vermogen zien, daar nemen we dan ook alle tijd voor. Een kijker of telescoop gaat lang mee, dus is het van belang hierin de juiste keuze te maken”, vertelt Rooijmans. “Onze klanten zijn tevens onze ambassadeurs of missionarissen; wanneer zij tevreden zijn over onze producten en dienstverlening vertellen zij dat vanzelf door. Daar kan geen enkele reclamecampagne tegen op”, aldus een lachende Rooijmans.

De speciaalzaak heeft inmiddels meer dan 250 verschillende verrekijkers en telescopen op voorraad. “Het moet wel vreemd lopen wil je een bepaald type bij ons niet kunnen krijgen. Anders regel ik iets met onze leveranciers om een model alsnog in de winkel te kunnen bezichtigen”, vertelt Rooijmans niet zonder enige trots. De klanten van Rooijmans zijn over het algemeen vogelaars, maar ook vliegtuigspotters, natuurliefhebbers en zelfs jagers melden zich bij hem in de winkel. Vaak nemen ze vooraf even telefonisch contact op om informatie in te winnen.

Tweede grootste Swarovski dealer

Behalve de eerder genoemde topmerken Swarovski, Zeiss en Leica voert Foto Rooijmans onder andere de volgende merken: Bynolyt, Kowa, Opticron, Steiner en Vortex. “Dus wanneer je hier niet slaagt, slaag je nergens. Ons assortiment is erg groot, waarbij we ook nog eens met zeer scherpe prijzen werken. We hebben voor ieders budget dus een passende oplossing. Ook is inruil van tweedehands apparatuur mogelijk, mits in goed staat.” Dat Foto Rooijmans binnen de Benelux de tweede grootste dealer is van Swarovski apparatuur, is op zich al een compliment waard voor Henri en zijn medewerkers. Ook voor de komende dertig jaar staan zij u met raad en daad bij!

Kijk voor meer informatie op hun website www.fotorooijmans.nl of neem telefonisch contact op 0495-494890. E-mailen kan ook: h.rooijmans1@chello.nl. Het bezoekadres van Foto Rooijmans is Markt 10 in het centrum van Budel. Het navigatiesysteem wijst u daar recht naar toe! ☺

Peter Noy (tekst en foto's)

Wetenswaardigheden... door John Hermans

Nieuw rapport: '25 miljoen vogels jaarlijks gedood door illegale jacht rond de Middellandse Zee'

Tientallen miljoenen vogels worden jaarlijks in het Middellandse Zeegebied illegaal gedood. Dat blijkt uit onderzoek van BirdLife International. Vogelbescherming is de Nederlandse Partner van BirdLife. Nog niet eerder werd de omvang van illegale jacht in dit gebied zo gedetailleerd in kaart gebracht. De uitkomsten zijn schokkend. BirdLife International heeft voor het eerst de omvang van de illegale jacht in kaart gebracht. Schieten, lijfstokken, vangen met touwen en netten... jaarlijks vinden tientallen miljoenen vogels door illegale jacht de dood.

Het doel van de illegale jacht varieert: van consumptie, voor de illegale handel of gewoon voor de lol. Zo worden jaarlijks ruim een miljoen Zomertortels gedood, een soort die het in ons land ook moeilijk heeft. De Zomertortel is sinds de eeuwwisseling in Europa met ruim 30% in aantal achteruitgegaan, in sommige landen waaronder Nederland zelfs meer dan 90%.

Top 10 van landen

BirdLife stelde aan de hand van de tellingen een top 10 op. Egypte (5,7 miljoen illegaal gedode vogels) voert de lijst aan, gevolgd door Italië (5,6 miljoen). Andere Europese landen in de top 10 zijn Cyprus (2,3 miljoen), Griekenland (700.000 vogels), Frankrijk (500.000 vogels), Kroatië (500.000 vogels) en Albanië (300.000 vogels).

Malta hoogste aantal per m²

Malta staat niet in de top 10 (jaarlijks goed voor 108.000 illegaal gedode vogels) met absolute aantallen, maar als je kijkt naar de aantallen gedode vogels per m² staat Malta ruimschoots bovenaan. Door de strategische ligging van het eiland, is het voor veel vogels tijdens de trek de beste plek om even op adem te komen.

Vinken, Wulpen, Kwartels...

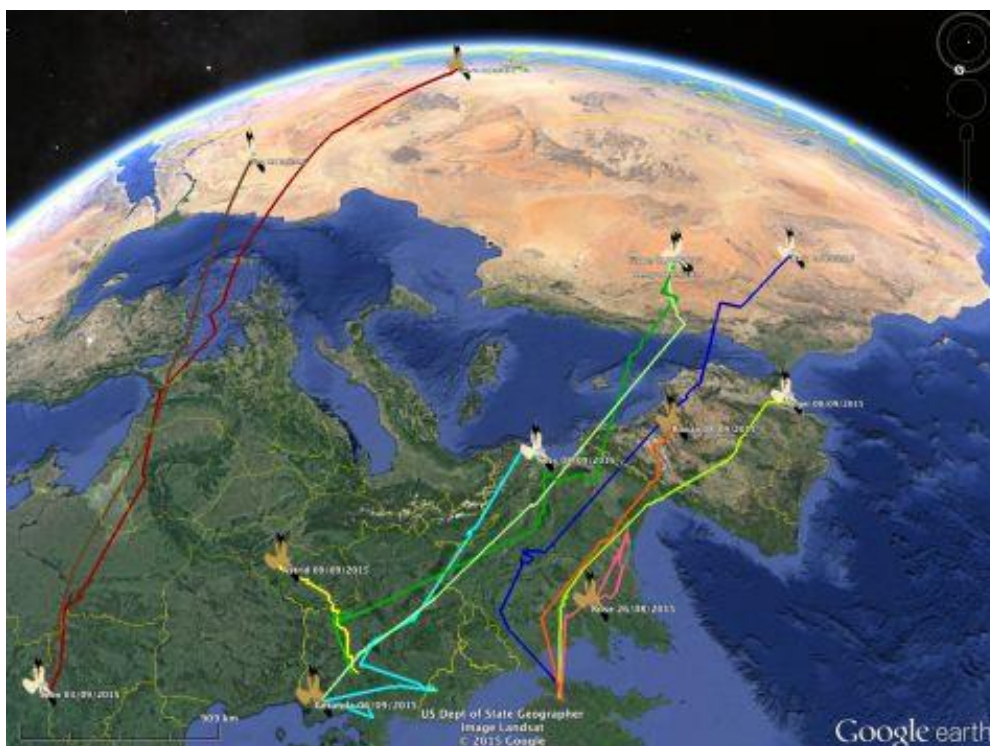
De jagers doden vooral Vinken (bijna 3 miljoen per jaar), Zwartkoppen (1,8 miljoen) en Kwartels (1,6 miljoen). Maar ook Wulpen, Zwarte Ooievaars en verschillende soorten arenden komen door illegale jacht aan hun einde. Een deel van de soorten die gedood wordt, staat op de Rode Lijst van bedreigde soorten, zoals de Wulp, Kwartel en Zomertortel.

Illegale jacht vindt op meer plekken in de wereld op grote schaal plaats. Het onderwerp komt, mede door lobbywerk van BirdLife, meer op de politieke agenda te staan. Zo nam de Verenigde Naties recent hun allereerste resolutie over 'wildlife crime' aan en riep ze alle landen op een einde te maken aan deze misstanden. Het volledige onderzoek naar jacht rond het Middellandse Zee gebied wordt later dit jaar gepresenteerd. De samenvatting is te lezen op de site van BirdLife.

Uit: Nieuwsbrief Vogelbescherming Vrijdag 21 augustus 2015

Grauwe Kiekendieven op trek naar Afrika

De sierlijke silhouetten van de Grauwe Kiekendief zijn al bijna niet meer te zien in ons land. De meeste zijn namelijk aan hun trek naar de Sahel begonnen. Met behulp van satellietzenders worden twaalf Grauwe Kiekendieven op hun tocht gevolgd. Gemiddeld overbruggen Grauwe Kiekendieven zo'n 5.000 kilometer naar hun overwinteringsgebieden. Daar doen ze in het najaar gemiddeld 32 dagen over. In het voorjaar duurt de trek ongeveer vijf dagen langer.

Kaart: Afgelegde routes van gezenderde Grauwe Kiekendieven tussen 1 augustus en 9 september 2015. Op de kaart wordt het noorden onder en het zuiden boven weergegeven (kaart: Werkgroep Grauwe Kiekendief)

De vogels die dit seizoen gevolgd kunnen worden zijn Mark, Rowan, Roger en Rose uit Engeland, Astrid en Henry uit Saksen-Anhalt, Geranda, Kees en Jürgen uit Mecklenburg-Vorpommern en Leen, Ludmila en Yura uit Wit-Rusland. Ludmila was de eerste die aan de migratie begon, namelijk al op 1 augustus. Geranda bevond zich op 9 september nog steeds in haar broedgebied. De rest is voor een deel al overgestoken naar Afrika, maar de meeste bevinden zich nog in Europa.

In 2005 werden voor het eerst ter wereld Grauwe Kiekendieven met een satellietzender uitgerust. Tien jaar onderzoek leverde een schat aan informatie op over deze zeldzame roofvogel. Mythes over circulaire trek zijn doorgeprikt, vermoedens over plaatstrouw werden bevestigd. Op verzoek van collega-beschermingsgroepen heeft Werkgroep Grauwe Kiekendief ook in broedgebieden elders in Europa vogels van een satellietzender voorzien. Door meer kennis te vergaren over de routes en de gebieden die ze kiezen, kan uiteindelijk jaarrond bescherming van de soort worden georganiseerd.

Eind april zijn de Grauwe Kiekendieven weer terug in Nederland te verwachten. Met een verblijftijd van vier maanden in Nederland en zes maanden in Afrika, rijst de vraag of je niet beter kunt spreken van een Afrikaanse vogel, die even naar Nederland komt om te broeden.

Uit: Werkgroep Grauwe Kiekendief, donderdag 10 september 2015

De ultieme checklist voor de vogeltuin

De wensen van een tuinvogel zijn eenvoudig: eten, beschutting en nestplaatsen. September is een prima maand om daarmee aan de slag te gaan. Met deze ultieme checklist ontwerp je dé ideale vogeltuin.

De beplanting (zo gevarieerd mogelijk)

- Bestraat zo min mogelijk in de tuin en leg een grasveldje aan. Dat is perfect wormengebied voor merels en roodborstjes en levert graszaad op voor zaadeters. Paden kun je van grind of boomschors maken.
- Zorg voor niveauverschillen in de tuin, met geleidelijke overgangen van lage beplantingen naar struiken en bomen.
- Plant bomen en struiken voor beschutting en voedsel.
- Kies voor soorten die bijvoorbeeld bessen of fruit dragen of plant struiken die doorns hebben. Ook in een kleine tuin is een meidoorn, lijsterbes, of fruitboom een aanwinst.
- Zaai wilde bloemen die insecten aantrekken. Je kunt daarvoor zelfs vogelvoer gebruiken!
- Kies bodem bedekkende inheemse plantensoorten die in verschillende jaargetijden bloeien. De bloeiende bloemen lokken allerlei insecten, terwijl pluiz en uitgebloeide bloemen nestmateriaal en zaden opleveren.
- Gebruik als afscheiding een heg, of plant klimplanten tegen een schutting. Daarmee bied je beschutting, voedsel en natuurlijke nestgelegenheden.
- Een kale gevel kun je aankleden met klimplanten; er zijn zowel zon- als schaduwminnende.
- Heb je een plat dak, overweeg dan sedum als begroeiing. Het trekt insecten aan en houdt water vast. Bovendien heeft het een isolerende werking.
- Leg een vijvertje aan met een ondiep gedeelte waar vogels kunnen drinken en badderen.
- Leg een moestuin aan. Leuk, leerzaam en gezond en de vogels zullen er volop van smullen.

Onderhoud (rommelig moet!)

Een beetje minder onderhoud en snoeiwerk aan de tuin vergroot juist de overlevingskansen van vogels. Vooral in de winter.

- Stel zoveel mogelijk onderhoud uit tot het eind van de winter (februari, maart).
- Laat afgevallen blad liggen, of hark het in de borders, want er zitten veel insecten tussen. Bovendien beschermt een bladlaag planten tegen vorst.
- Laat uitgebloeide planten staan tot het voorjaar. Zaadeters zijn er dol op.
- Snoei struiken niet allemaal tegelijk, ze zijn belangrijk als schuilplaats.
- Snoei bessenstruiken pas tegen het voorjaar. De vitaminerijke bessen zijn waardevol voedsel.
- Maak als je plaats hebt een composthoop op een afgelegen plekje.
- Gebruik snoeihout en afgevallen takken voor een takkenril. Dit is een soort ‘wal’ van opgestapelde takken, bij elkaar gehouden door palen. Staat leuk en biedt schuilgelegenheid voor vogels, maar ook voor amfibieën en egels.
- Oude tegels, klinkers en dakpannen zijn prima materialen voor het aanleggen van een speels hoogteverschil of een lage afscheiding. Zo krijg je een natuurlijke, grillige wand met allerlei kiertjes en holtes en vochtige omstandigheden.
- Probeer verder wat bij te voeren, water aan te bieden en ook eens een nestkast op te hangen.

Afgevallen blad laten liggen

Deze maand doen

September is een goede maand om vaste inheemse planten in de tuin aan te planten. De grond is nu nog voldoende warm waardoor de wortels er goed in doorwortelen voor de winter invalt. In september kun je de vaste planten ook nog uitgraven om ze te scheuren en de jongste buitenste delen terug te plaatsen in de grond.

Heb je grote struiken in de tuin die je pas volgend voorjaar kan verplanten dan is het raadzaam nu de wortels rondom met de spade af te steken. Op deze manier zal de plant de komende maanden nieuwe haarworteltjes aanmaken waardoor ze zich makkelijker laat verplanten het komende seizoen.

Zorg er bij het snoeien van hagen steeds voor dat de onderkant breder is dan de bovenkant. Door deze tapse haagvorm komt het zonlicht tot onderaan in de voet van de haag.

- **Gazon**

Afgevallen bladeren regelmatig van het gazon verwijderen en ze tussen de vaste planten in de borders harken. Bewaar verder al uw tuinafval op een grote hoop en gooi dit niet in de container. Op een hoop zal het afval verteren tot prachtig compost dat u kunt gebruiken om beplanting te beschermen en de grond in conditie te houden. Bovendien zitten er veel insecten en wormen in waar vogels weer op af komen.

- **Bloembollen en -knollen**

Het is nu het moment om voorjaarsbloeiende bloembollen zoals narcissen, gemengde krokussen, sneeuwkllokjes en dergelijke aan te planten. Voor een natuurlijke plantwijze strooi je de bollen over het plantperceel uit met de losse hand en plant ze dan uit daar waar ze terecht gekomen zijn. Al vroeg in het voorjaar komen er insecten op af, zo ontstaat er indirect weer een extra, natuurlijke voedselbron voor vogels.

- **Vijver**

Leg je in september een vijver aan, breng dan direct voldoende zuurstofplanten aan om het water gezond te houden. Zorg voor een aflopende oever, zodat vogels aan de rand kunnen staan, in grind bijvoorbeeld, om water te drinken of een bad te nemen.

- **Nestkastjes**

Maak de oude nestkastjes alvast schoon en hang eventueel nieuwe op. Vogels zullen ze al gaan gebruiken als slaappleats.

Uit: Bericht Vogelbescherming Nederland, dinsdag 15 september 2015

Vogelvriendelijke tuin

Lezing over Boerenzwaluw door Raymond Klaassen

Raymond Klaassen heeft als onderwerp de Boerenzwaluw gekozen en vertelt ons vanavond (donderdag 16 september 2015) de trekgeheimen van Nederlandse Boerenzwaluwen met behulp van geolocators. Hij werkt als jonge trekvogelonderzoeker aan de Rijksuniversiteit van Groningen. Hierna volgt een boeiende en leerzame avond. Raymond blijkt een begenadigd, enthousiast en deskundig verteller te zijn. Zijn onderzoek naar de Boerenzwaluw voerde hij uit bij een Vogeltrekstation in samenwerking met het Nederlands Instituut voor Ecologie (NIOO).

**Raymond Klaassen met Koekoek
(foto Rob Buiter)**

Raymond vertelt ons het volgende verhaal: De Boerenzwaluw komt in heel Nederland voor. Er is een periode van sterke achteruitgang geweest van de soort: van de tweehonderdduizend Boerenzwaluwen zijn we veertig procent kwijtgeraakt. Gelukkig zien we de laatste jaren weer een toename. De oorzaak is nooit duidelijk geweest. Misschien door de droogte in de Sahara in Afrika? Deze vogel leeft dicht bij de mens, in schuren en op richels. De zwaluw eet insecten en trekt in het najaar naar Afrika.

Je kunt op vier manieren onderzoek naar de vogeltrek doen: De eerste manier is door middel van trektellen (zoals wij altijd in het najaar bij de Bobbelbries doen). De tweede manier is door middel van radarsignalen die door een computer worden vertaald. Je kunt op grote hoogte dan nog vogels waarnemen. En de derde manier is uiteraard via de ring aflezen die de vogel om zijn pootje draagt. Deze ring stuur je vervolgens op naar het vogeltrekstation. De kans op terugmelding is helaas laag. Dit is slechts een procent.... En als laatste volgt dan het zenderonderzoek waar Raymond zich mee bezig heeft gehouden. Hij legt uit hoe een satellietzender werkt. De vlieg- en trekgegevens kun je op de computer volgen en je kunt de vogel bijna live volgen. Er zit een klein zonnepaneeltje op zodat de zender jarenlang kan

Aandachtig publiek (foto Peter van de Braak)

meegaan. Raymond vertelt op een bijna bevlogen manier dat de vogel 'van jou' wordt als jij hem een zendertje om hebt gedaan. Hij ligt er soms dan ook wakker van. Het zenderonderzoek is voorbehouden aan grote vogels. Hun zender is zwaar en kost veel geld. Met behulp van de zenders hebben onderzoekers veel geleerd over een kleine groep grote vogels. In 1985 kwam de eerste lichte zender in productie.

Na deze voorinformatie komt Raymond bij het hoofdthema van zijn lezing: de uitleg van de geolocators als onderzoeksmethode bij de trek van de Boerenzwaluw. Geolocators zijn geschikt als zender voor kleine vogels door hun lage gewicht. De meeste trekvogels zijn gemiddeld tien gram. De Koekoek kan een zendertje van vijf gram dragen.

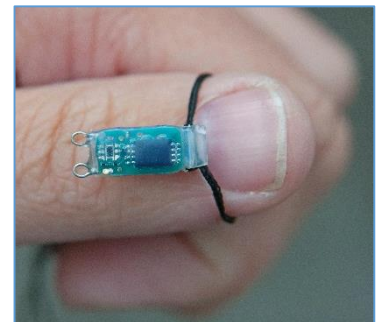

Boerenwaluw met geolocator

De Geolocator weegt even zwaar als een roosje, namelijk 0,7 gram. Sinds vijf jaar wordt dit kleine zendertje veel gebruikt waardoor nu ook vogels van ongeveer tien gram kunnen worden gevolgd. Hierna volgde er een explosie van projecten en veel zangvogels en steltlopers kregen een geolocator om.

2011 was het jaar van de Boerenwaluw. Ongeveer vijftig mannetjes Boerenwaluw kregen een geolocator om. Een man uit het publiek vraagt zich bezorgd af of de vrouwtjes de mannetjes met een zender op hun rug nog wel zo aantrekkelijk vinden... Jan-Willem Hermans antwoordt vervolgens droogjes “Vogels denken niet zo...”.

De onderzoekers van het trekstation St. Hirundo kregen de volgende opdracht mee: het verzamelen van info over de routes en timing van de trek van de Nederlandse Boerenwaluw ten behoeve van de bescherming. Raymond beschrijft op een humoristische manier hoe er vervolgens een kleine competitie ontstaat; de vogels worden op uiteenlopende plaatsen in Nederland losgelaten. Het is nu een sport wiens Boerenwaluw in zo’n kort mogelijke tijd zo ver mogelijk Afrika in vliegt. De onderzoekers verzamelen allerlei gegevens waaronder ook nieuwe. De kleine zwaluw vliegt in een maand tijd naar Congo in Midden-Afrika. Hij heeft er dan ongeveer twintig reisdagen en tien rustdagen op zitten. De

Geolocator (model 2012)

Boerenwaluw vliegt ‘s nachts en ze overwinteren meestal op dezelfde plek. De vogels vertrekken in groepen en de juveniele trekken niet mee met de ouders. Er bestaat een grote variatie in trekafstand tussen de Boerenwaluw. Dat kan honderden kilometers schelen! De vogels die verder vliegen vertrekken eerder uit Nederland en vliegen sneller. Soms hebben ze twee overwinteringsgebieden. Ze bestrijken een groot overwinteringsgebied. De Boerenwaluwen zwermen uit over heel Afrika, ten zuiden van de Sahara. Raymond geeft aan dat het meest interessante voor hem is om nieuwe dingen en patronen te ontdekken. “Daar doet hij het voor...”

Hij eindigt zijn lezing met de conclusie: de Boerenwaluw is een ‘vlieger’ die grote afstanden maakt met hoge vliegsnelheden. Kortom hij is met recht een Trekvogelkampioen te noemen! Jammer dat er bij de lezing maar ongeveer vijftig mensen aanwezig waren. Het was een boeiende avond en er was een levendige interactie tussen de verteller en het publiek.

Marlies Noy

Website Varia

De afgelopen maanden hebben tientallen leden van Vogelwacht Uden weer volop gebruik gemaakt van onze website. Daarnaast zijn er dagelijks honderden gasten aanwezig die op de website aan het surfen zijn. Sinds de eerste Website Varia is uitgekomen merken wij een sterke toename van het website bezoek. Veel informatie over de Vogelwacht kan men dan ook van de site afhalen, maar ook achtergrondinformatie over vogels met hun specifieke geluiden.

Alle activiteiten van de Vogelwacht zijn op de website terug te vinden. Denk aan de maandagenda's, publiekswandelingen en dialezingen. Voor de fotografen onder ons is de website een uniek medium om hun professionele vogelfoto's aan het grote publiek te laten zien.

Wist u dat...

- Het forum de laatste tijd wat minder wordt gebruikt in verband met de opkomst van Whatsapp;
- dat er heel wat berichtjes met foto's via de Whatsapp met elkaar worden gedeeld;
- iedereen met een smartphone zich voor de Whatsappgroep bij Peter van de Braak kan aanmelden;
- dat Jacques op de achtergrond bezig is om de website aan te passen en in de lucht te houden;
- wanneer er actueel nieuws is, dit direct op de homepage van de website wordt geplaatst;
- je steeds vaker op foto's en andere hyperlinks kunt doorklikken voor aanvullende informatie;
- op de eerste pagina van dit blad een QR code staat waarmee je direct naar de website kunt.

De homepage

De homepage (startpagina) van de website is hét visitekaartje en geeft in een oogopslag weer wat de inhoud en functionaliteiten van de website zijn. Kijk regelmatig op www.vogelwachtuden.nl en zet deze bij je favorieten zodat de site direct in beeld komt bij het opstarten van je browser. Het laatste nieuws, zoals zeldzame waarnemingen en publieksactiviteiten vind je terug op de homepage. Ook kan men, na doorklikken, vaak het bijbehorende persbericht of een fotoserie bekijken die bij het onderwerp horen.

Waarnemingen

Voor de meest recente waarnemingen kun je terecht op onze website. Klik daarvoor op het tabblad 'Waarnemingen' en dan 'regio Uden' (bovenin) en bekijk wat er zoal aan bijzondere vogelsoorten in Uden en omgeving zijn waargenomen. Andere regio's kan men hier ook selecteren.

Aan de rechterzijde van de homepage is een Twittermodule ingebouwd. Hier staan dagelijks actuele twitterberichten. Dit zijn korte, pakkende tekstberichten die een onderwerp onder de aandacht brengen van het publiek. Om volledige toegang tot alle berichten, foto's en het forum te krijgen moet je ingelogd zijn. Wachtwoord kwijt? Neem contact op met Jacques Raats (beheerder).

Wanneer iets onduidelijk is of je hebt vragen over een bepaald onderwerp, neem dan contact op met de beheerders van de website, Jacques Raats of Peter van de Braak. Zij zijn te bereiken via: webmaster@vogelwachtuden.nl. Wij gaan er vanuit dat de website in een behoefte voorziet!

Peter Noy

Trektelseizoen Brobbelbies-Noord (week 1 t/m 7)

Op zaterdag 1 augustus 2015 klinkt het startsein van onze telpost op de Brobbelbies. Gedurende vier maanden staat onze keet bij de telpost en zal er zo vaak mogelijk geteld worden. Gelukkig belooft het dit weekend mooi weer te worden. Vandaag valt de grote trek van de Gierzwaluwen op: we tellen er zeshonderd. Vandaag komt ook de eerste Grote Zilverreiger overgevlogen. De komende dagen komt de trek langzaam op gang met op maandag een klein hoogtepuntje: om zeven uur 's morgens wordt er een juveniele Grijze Wouw ontdekt. Via de WhatsApp worden de leden van de Vogelwacht ingelicht en worden er fraaie foto's gemaakt. Ook de volgende dag wordt de Grijze Wouw weer ontdekt en tenminste 170 vogelaars hebben de vogel gezien! De zeldzame vogel haalt ook de televisie en SBS 6 schonk er aandacht aan tijdens 'Hart voor Nederland'. Ook de trek van de Huiszwaluwen komt nu goed op gang.

De eerste weken van de trektellingen vliegt er een keur van vogels over de telpost. Enkele soorten: Wespenvliegen, het eerste Paapje, een Slechtvalk, Tapuit en een heel vroege Oeverloper. Er wordt ook een voedselvluht van een Wespenvlieg waargenomen. Op sommige dagen is het warm en de vogeltrek lijkt dan duidelijk minder. Vermeldenswaardig is de Kleine Karekiet die over vliegt evenals de eerste Grote Lijster. Op koudere dagen met veel wind valt het op dat de trek minder is. Op een dag trekken er binnen een uur tachtig Houtduiven over. Dat is veel voor augustus! Ook de Canadese Ganzen gaan op reis naar het warme zuiden. Tijdens de vierde telweek zien we maar liefst acht Wespenvliegen overkomen. Hun trek is dus blijkbaar op gang gekomen. We tellen dit jaar ook vlinders maar er komen er erg weinig langs in vergelijking met vorig jaar. Ook werden we verblijd met de komst van zes Morelplevieren die een kwartier aan de grond blijven. Op een dag worden er zo'n duizend Spreeuwen waargenomen. Op 29 augustus wordt de eerste groep Ooievaars ontdekt. Er trekken die dag 56 Ooievaars over. Eind augustus zijn er pas vijf Matkoppen ontdekt.

Tot nu toe zijn er de eerste periode van de trek minder vogels dan voorgaande jaren geteld en ook het aantal soorten was minder. De Top 3 dit jaar wordt bezet door de zwaluwsoorten: Huis-, Gier- en Boerenzwaluw. De Zomertortel is helaas nog niet waargenomen. Het hoogtepunt vormt ongetwijfeld de Grijze Wouw. Andere leuke waarnemingen zijn de Zwarte Ruiter, de Tureluur, de Oeverloper en de Bosrietzanger (altijd 'lastige vogels').

In september zien we Boomleeuweriken, de eerste Zwarte Kraai en vier juveniele Lepelaars.

Op de website van de Vogelwacht Uden kan men via de knoppen 'Werkgroep' en vervolgens 'Trekten' de weekverslagen tot half september 2015 terugvinden. Leuk om te lezen maar zeker zo leuk is om zelf een keer mee te tellen. En het is nog leerzaam ook!

Marlies Noy

Telpost Brobbelbies-Noord (foto Peter Noy)

Bron: Weekverslagen Trekten 2015

Activiteiten werkgroepen Vogelwacht Uden e.o.

HET BESTUUR

Het bestuur verzorgt de algehele coördinatie van de vereniging, zij stimuleert tal van activiteiten en legt contacten met derden. Tevens organiseert het bestuur de ledenactiviteiten, zoals excursies, cursussen en dialezingen. Genoemde activiteiten worden mede uitgevoerd door middel van een aantal werkgroepen, te weten:

WERKGROEP INVENTARISATIE

De werkgroep Inventarisatie organiseert diverse vogeltellingen in de Maashorst. Genoemde inventarisaties hebben tot doel een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de vogelstand in een bepaald gebied. De verkregen informatie wordt ter beschikking gesteld aan het SOVON, Staatsbosbeheer en Gemeentes. Zij gebruiken de informatie ten behoeve van beheersplannen voor de Maashorst en de Wijstgronden.

Coördinator Arend Vermaat, telefoon: 0413-377116

WERKGROEP ZWALUWEN

Sinds 1986 heeft de Vogelwacht een kunstmatige oeverzwaluwenwand op de voormalige grindaafgraving 'Hemelrijk' te Volkel (nu Recreatiepark BillyBird). Men houdt zich bezig met de inventarisatie en registratie van de daar broedende oeverzwaluwen. Daarnaast wordt regelmatig onderhoud uitgevoerd aan de oeverzwaluwenwand en observatiehut. Sinds enkele jaren is er ook een natuurlijke broedwand bij de Kleuter aangelegd. Een gratis brochure is verkrijgbaar.

Coördinator Marc Poulussen, telefoon: 0413-274046

WERKGROEP UILEN

Het plaatsen en onderhouden van nestkasten in kerken, boerderijen en schuren is een van de belangrijkste taken van deze werkgroep. Momenteel heeft de werkgroep de beschikking over ca. vijftig kerkuilenkasten, die verdeeld zijn over Uden, Volkel/Odiliapeel en Boekel/Venhorst. Alle broedgegevens worden geregistreerd en aan de betreffende instanties doorgegeven. Daarnaast het geven van advies aan belangstellenden.

Coördinator John Opdam, telefoon: 0413-255179

WERKGROEP NESTKASTEN

Deze werkgroep verschaft nestgelegenheid aan vogels en dan met name holenbroeders, zoals Koolmees, Pimpelmees en Zwarte Mees, Gekraagde Roodstaart, Vliegenvanger etc. Dit gebeurt door diverse soorten nestkasten te maken en op geschikte locaties te bevestigen. Op dit moment heeft de werkgroep het beheer over zo'n zeshonderd nestkasten. Tevens het inventariseren en administreren van broedgevallen.

Coördinator Leo Ballering, telefoon: 0413-368248

WERKGROEP STOOTVOGELS

Naast het inventariseren van een zestal soorten stootvogels, welke in de Maashorst voorkomen, wordt aandacht besteed aan het maken en plaatsen van nestkasten of horsten, alsmede het controleren en registreren ervan. Verder is het doorgeven en assisteren bij het ringen van de jongen ook een taak van de groep. Het betreft hier voornamelijk de Buizerd, Havik, Sperwer, Torenvalk, Wespandief en Boomvalk.

Coördinator William van der Velden, telefoon: 0413-343308

WERKGROEP CLUBBLAD / PUBLICITEIT

Een belangrijk communicatiemiddel binnen de Vogelwacht is 'Het Bruujssel'. Dit clubblad wordt viermaal per jaar uitgebracht in een oplage van ca. 300 exemplaren. Hierin is veel te lezen over de diverse activiteiten binnen de vereniging. Verder verzorgt de werkgroep alle publiciteit rondom de activiteiten die op touw worden gezet. Dit resulteert in diverse berichtgevingen in de dag- en weekbladen, kabelkranten, radio en televisie.

Coördinator Peter Noy, telefoon: 0413-251691

WERKGROEP STICHTING VRIJWILLIG LANDSCHAPSBEHEER UDEN

Deze werkgroep bestaat inmiddels 25 jaar en is sinds december 2013 een zelfstandige stichting geworden. Zij houdt zich bezig met behoud, herstel en ontwikkeling van kleine landschapselementen in de omgeving van Uden. Hiertoe worden o.a. wilgen geknot, elzensingels teruggezet en poelen gegraven. Daarnaast participeert het VLU in de Stichting Udense Kersenboomgaard. Zij onderhoudt daartoe een kersenboomgaard aan de Patrijsweg te Uden.

Coördinator Willem Peters, telefoon: 0413-252529

WERKGROEP JEUGDVOGELWACHT UDEN E.O.

De Jeugdnatuurgroep is een zelfstandige werkgroep binnen Vogelwacht Uden. Zij is bedoeld voor jongeren tussen de pakweg acht en vijftien jaar en heeft als doel de jeugd kennis te laten maken met alle facetten van de natuur. Iedere derde zaterdagmorgen van de maand trekt men het veld in om naar vogels te kijken, bomen te herkennen of paddenstoelen te zoeken. Men tracht het besef en waardering voor de natuur bij de jeugd te vergroten. Zij gaan daarbij 'echt naar buiten'!

Coördinator Peter van de Braak, telefoon: 0413-253586

WERKGROEP SENIOREN

Een actieve groep senioren binnen de Vogelwacht die iedere maandagmorgen in de Maashorst gaat wandelen voor het sociale contact maar ook om van de natuur (flora en fauna) te genieten. Daarnaast wordt assistentie verleend bij het maken van diverse soorten nestkasten en helpt men mee met de verschillende werkgroepen. Ook wordt ondersteuning verleend bij het uitvoeren van inventarisatiewerkzaamheden. De minimum leeftijd voor deelname is 55 jaar.

Coördinator Wil Verbossen, telefoon: 0413-268414

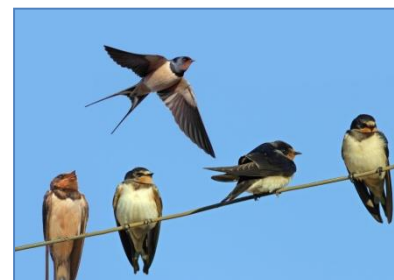
WERKGROEP NATUUR & MILIEU

Een gezamenlijke werkgroep met het IVN-Uden. Het doel van deze werkgroep is om natuur- en milieuplannen van bijvoorbeeld de Gemeente Uden of provincie te toetsen en van commentaar te voorzien. Kansen en bedreigingen op natuurgebied worden besproken en waar nodig actie ondernomen. Daarnaast wordt onder andere flora- en faunaonderzoek verricht in de verschillende natuurgebieden met als doel het geven van beheeradviezen.

Coördinator Joep van Lieshout (a.i.) telefoon: 0413-269153

Doe mee en meld je aan!

Iedere werkgroep kan wel extra hulp gebruiken. 'Vele handen maken immers licht werk'. Wanneer je interesse hebt om mee te doen of eerst meer informatie wilt hebben, neem dan telefonisch contact op met de desbetreffende werkgroepcoördinator. Zij staan je graag te woord (alvast bedankt)!

Wat doet Vogelwacht Uden e.o.?

Vogelwacht Uden e.o. (en omgeving) is een zelfstandige vereniging die zich actief inzet voor alle, in de vrije natuur, levende vogels. De belangrijkste doelstellingen zijn:

- Directe bescherming van vogels en hun biotoop;
- Het behouden en creëren van nestgelegenheid voor vogels;
- Belangstelling kweken voor vogels bij een groot publiek;
- Deelname aan landelijke en provinciale activiteiten met betrekking tot vogelstudie en inventarisatie.

Om de doelstellingen te realiseren worden tal van activiteiten georganiseerd, waaronder:

- Publiekswandelingen zowel in het Udense Maashorstgebied als de omliggende dorpen;
- Excursies naar waardevolle natuurgebieden in Nederland en ook daarbuiten;
- Film- en dia-avonden in het eigen clubgebouw, de Groenhoeve;
- Vogelcursussen voor leden en niet-leden;
- Houden van lezingen voor scholen, verenigingen en instanties;
- Geven van voorlichting op tentoonstellingen en open zondagen;
- Verzorgen van publicaties in diverse media en tijdschriften.

Naast de hierboven genoemde educatieve middelen verleent Vogelwacht Uden ook daadwerkelijke hulp aan de vogels door middel van:

- Het plaatsen en onderhouden van nestkasten (zang-, stootvogels en uilen);
- Herstel en beheer van kleinschalige natuurgebieden in Uden en omgeving;
- Beheer en onderhoud van de kunstmatige oeverwaluwenwand op het Recreatiepark Hemelrijk;
- Het plaatsen van nestbeschermers voor weidevogels;
- Wintervoeding aan vogels in nood (in geval van strenge en langdurige vorst).

Andere activiteiten van de Vogelwacht zijn:

- Het inventariseren van diverse (broed)vogelsoorten in het Maashorstgebied;
- Het opstellen van beleidsplannen en aanbevelingen ten aanzien van Gemeentes en Overheden om zodoende voor de belangen van de natuur en in het bijzonder de vogels op te komen;
- Ten behoeve van Vogelwacht Uden, IVN-Uden en de Kinderboerderij het exploiteren en onderhouden van het gezamenlijke onderkomen, de Groenhoeve;
- Het plaatsen van schuil- en observatiehutten;
- In samenwerking met het IVN-Uden actief deelnemen aan Stichting Vrijwillig Landschapsbeheer Uden (SVLU). Het behouden en herstellen van kleine landschapselementen in Uden en omgeving;
- Het samenstellen en uitgeven van een eigen verenigingsblad 'Het Bruujsel'.

Vogelwacht Uden werkt samen met provinciale en landelijke organisaties op het gebied van:

- Inventarisaties, waaronder het Broedvogel Monitoring Project (BMP), wintervogeltellingen en de Vogeltrek-teldag in de Maashorst;
- Het ringen en registreren van o.a. stootvogels, Kerkuilen en zangvogels;
- Controle op de naleving van de (nieuwe) Vogelwet.

Wilt u actief meedoen of een financiële bijdrage geven?

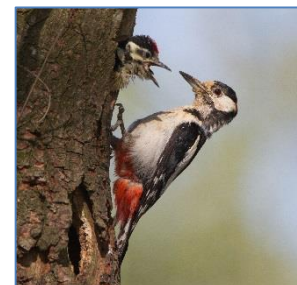
- De jaarcontributie bedraagt € 14,- per persoon.
- Gezinsleden betalen € 6,-
- Het éénmalig inschrijfgeld bedraagt € 2,50
- Per adres ontvangt men ieder kwartaal 'Het Bruujsel'.

Voor inlichtingen en lidmaatschap:

- Secretariaat: José Escher, Kruisstraat 13 - 5388 CH Nistelrode.
Telefoon: 0412-650180 of E-mail: secretariaat@vogelwachtuden.nl

Website Vogelwacht Uden: www.vogelwachtuden.nl

Clubgebouw: De Groenhoeve, Artillerieweg 3, Uden (bij Kinderboerderij). Telefoon: 0413-250047.

Grote Bonte Specht

Vogelwacht Winkel

trek in vogelwereld

De winkel is er voor leden. Voor elk jaargetijde en elke vogelactiviteit heeft de winkel artikelen, die u zullen aanspreken. Neem nu de vogeltrek. Kom beslagen ten ijs en neem gerust contact op met de winkel: winkel@vogelwachtuden.nl of kijk op de website voor een uitgebreider overzicht <http://www.vogelwachtuden.nl/index.php/home/winkel>

ANWB Vogelgids van Europa

Tijdens de vogeltrek vliegen vogels in grote aantallen voorbij. Met deze prachtige gids, waarin ook vliegbeelden zijn opgenomen, kunt u ze zeker goed determineren. Ledenprijs: **€ 25,00**

T-shirt Vogelwacht Uden

Met dit T-shirt in navy blue en officieel logo van de Vogelwacht Uden kunt u voor de dag komen. Zowel verkrijgbaar in heren- als damesmodel. Maat doorgeven. Ledenprijs: **€ 15,00**

Herkenningskaart vogels van

Nederland

Compact en waterafstotend. Uw geheugensteuntje in het veld. Ook leuk om cadeau te geven. Ledenprijs: **€ 4,00**

Vogelvoer

De trek is het moment waarop de wintergasten naar Nederland komen. Met het speciale voer van de VWU bent u verzekerd van veel verschillende gasten in uw tuin. Ledenprijs: wordt nog bekend gemaakt.

Wist u dat:

U altijd boeken kunt bestellen bij de winkel. Bijvoorbeeld van uw vakantiebestemming, over fotografie of speciale vogelsoorten.

Tip!

De winkel staat open voor suggesties van leden over artikelen, die in het assortiment opgenomen kunnen worden.

De Vogelwachtwinkel bevindt zich fysiek bij:

Koos Doorten

Kruisstraat 13, 5388 CH Nistelrode

Telefoon: 0412-650180

Foto Rooijmans

www.fotorooijmans.nl

Markt 10 - 6021CD - Budel

tel. 0495-494890

h.rooijmans1@chello.nl

Al vele jaren zijn wij het adres voor Swarovski verrekijkers, Spottingscopes en toebehoren.

Met gedegen advies en eindeloos geduld staan we u terzijde in uw keuze voor het juiste Swarovski produkt.

Een produkt dat beschouwd mag worden als de "Rolls Royce" onder de optiek. De "EL-serie" bijvoorbeeld wordt op 140 punten op kwaliteit gecontroleerd. Daardoor ontstaat een produkt waarop met een gerust hart 30 jaar garantie wordt gegeven (10 jaar bij spotting scopes)

SWAROVSKI

SWAROVSKI OPTIK DIGISCOPING

Dankzij de DCA, DCB en TLS800 gaat voor u de fascinerende wereld van SUPER-TELE-FOTOGRAFIE open.

Met gemak haalt u uw moeizaam te benaderen object 40,...50,...60 maal dichterbij. Vogels en wild fotograferen was nog nooit zo gemakkelijk.

Met 30 jaar ervaring in fotografie kunnen wij u uiteraard een schat aan informatie en adviezen verstrekken, waardoor goede resultaten meteen haalbaar zijn.

Het assortiment van Swarovski omvat meer dan 25 kijkers en telescopen.

Nobru
TECHNISCH PERSONEEL BV

Dé specialist voor technische functies

- **Opdrachtgevers** kunnen vacature(s) voorleggen aan Nobru waarna zij zich toelegt op het, binnen de gestelde termijn en budget, adequaat vervullen van de personeelsbehoefte.
- **Werkzoekenden** met een technische of technisch/commerciële achtergrond kunnen bij Nobru terecht voor advies en bemiddeling naar een duurzame baan bij een van haar opdrachtgevers.

De belangrijkste vakgebieden waarbinnen Nobru Technisch Personeel werkzaam is, zijn:
Elektrotechniek, Werktuigbouwkunde, Bouwkunde en Civiele Techniek.

Nobru Technisch Personeel B.V.
Rondweg 73 (Poort van Uden)
Postbus 73
5400 AB Uden

Telefoon: 0413-243610
Fax: 0413-243615
E-mail: info@nobru.nl
Internet: www.nobru.nl

**HONDEN & KATTEN
SPECIAALZAAK
UDEN**

Gratis bezorgservice in Uden, Oss, Veghel, Nijmegen, Wijchen en omgeving!

Onder andere in ons assortiment:

20 kg Senior krokant:	€ 34,00
20 kg Krokante brok:	€ 25,30
20 kg Superieur Kip & Rijst (Premium):	€ 31,50
20 kg Superieur Puppy brokjes:	€ 40,75
15 kg Superieur Lam & Rijst (hypoallergeen):	€ 27,75
20 kg Sensitive No Grain (hypoallergeen):	€ 43,30
10 kg 6-Mix kattenbrokjes:	€ 19,90

en vele andere soorten; ook alles in 10 kg verpakkingen

U bent ook van harte welkom in onze winkel:
Honden & Katten Speciaalzaak 4FEEDT
Volkelseweg 26 - 5405 NA Uden

**premium honden en katten voeders,
ZO'N KWALITEIT; ZO VOORDELIG !!**

**Meer informatie en VOORDELIG online-shoppen (> 1.000 artikelen):
www.4feedt.nl Of vraag een folder aan: 0413-266 398**

Ideeën nodig voor in en om het huis?

Kom eens kijken en vraag advies én alles voor een voordelige prijs

OOK VOOR TUINONTWERP,
AANLEG EN ONDERHOUD

U zoekt een goede hovenier?

Die zijn vak verstaat en kennis van zaken heeft?

Laten we kennismaken!

Kijk ook eens op onze site.

GOORKENSWEG 1 - 5405 BV UDEN - 0413- 26 10 78 - INFO@DEKLEUTER.NL - WWW.DEKLEUTER.NL

Voor boeken en tijdschriften gaat u naar:

Boekhandel Bert van der Heijden

Mondriaanplein 12, 5401 HX UDEN

Telefoon: 0413-260907

Internet: www.libris.nl

E-mail: bertheijden@libris.nl

Bolk & De Bekker
ACCOUNTANTS ADVISEURS

Ons team van bedrijfsadviseurs staat voor u klaar!

Kwaliteit, Vertrouwen & Betrokkenheid

Velmolenweg 50 5404 LD Uden 0413-268343 uden@bolkendebekker.nl	Saffierborch 26 5241 LN Rosmalen 073-6422695 rosmalen@bolkendebekker.nl
---	--

www.bolkendebekker.nl

mickers architectuur

..... bij Lamber Mickers
krijg je mooi de ruimte

www.architectmickers.nl

Thuis in wonen

Atriensis B.V.
Zernikestraat 17
Postbus 842
5600 AV Eindhoven
Telefoon: 040-2367859
Fax: 040-2364278

E-mail: info@atriensis.nl
Website: www.atriensis.nl

Th. Peters Machinale Timmerwerken

Het juiste adres voor kozijnen en trappen

Eisenhowerweg 22
5466 AC VEGHEL
Tel.: 0413-377744
Fax: 0413-354755

*Wij bieden u
met zekerheid
het beste
rundvlees uit
Nederland*

Drossaard 12, 5403 ET Uden
tel. 0413-267354
www.knobboutslager.nl

- Loonbedrijf**
- Transport**
- Opzetstation**

Duifhuizerweg 8
5406 TB Uden
Tel 0413 363785
Fax 0413 342047
info@kanters-bedrijven.nl
www.kanters-bedrijven.nl

**Echte foto speciaalzaak met
internet prijzen**

Marktstraat 10 - Uden
Telefoon: 0413-263695
E-mail: verkoop@fotodevakman.nl

**Deskundig
advies
lage
prijzen**

www.fotodevakman.nl
voor wie goedkoop een camera wil kopen....

wim de wilt
tweewielers

Tweewielers Wim de Wilt v.o.f.
Kerkstraat 4, 5401 BE UDEN

Telefoon: 0413-262620
Telefax: 0413-255560
E-mail:
tweewielerswimdewilt@gmail.com

snijders metaal

IJZERWAREN
GEREEDSCHAPPEN
METALEN

Kapelstraat 1
5401 EC UDEN
Tel. 0413-262780

**Een vertrouwd adres
voor al uw verzekeringen**

Velmolenweg 87, Uden • Telefoon: (0413) 330999
E-mail: info@debruin.nl • Internet: www.debruin.nl

HONDEN WASSERETTE IN ZEELAND

UNIEK IN DEZE REGIO!
DE HONDENWASSERETTE, DE PERFECTE
OPLOSSING VOOR IEDERE HONDENBEZITTER.
UW HOND WASSEN MET SHAMPOO,
ANTIVLOOIEN/TEKEN BEHANDELING EN
DAARNA DROOGFÖHNEN.
ALLES IN ÉÉN MOEITE EN GEEN ROMMEL
EN NATTIGHEID IN UW BADKAMER.
U KUNT 7 DAGEN PER WEEK TERECHT.

WILLEMSSEN
TUIN- EN PARKMACHINES
TANKSTATION
HONDENWASSERETTE

Kerkstraat 117
5411 CK Zeeland Nbr
Tel (0486) 45 21 15 www.tonnywillemsen.nl

WILLEMSSEN
TUIN- EN PARKMACHINES
TANKSTATION
HONDENWASSERETTE

Kerkstraat 117 - 5411 CK Zeeland Nbr - Tel (0486) 45 21 15 - www.tonnywillemsen.nl

- Verkoop van tuin- en parkmachines
 - Tuingereedschap
 - Berekening benodigdheden
 - Reparatie van tuin- en parkmachines
 - Slijpen van houtbewerking-gereedschap,
 - Veetondeuses scharen, messen, etc.
 - Levering en verkoop Shell/campinggas
 - Levering en verkoop petroleum/gasolie
 - 24uur Tamoil tankservice
- Altijd tanken via de betaalautomaat met 'n
bank/giro- of andere betaalcad

Graag tot ziens!

Openingstijden: Ma gesloten | Di t/m Do 8.00 - 18.00 uur | Vrij 8.00 - 20.00 uur | Za 9.00 - 16.00 uur

Hallo **JUMBO**

**"DE BESTE SUPERMARKT
VAN BRABANT"**

Jumbo, Roland de Laak

Drossaard 14-18

5403 ET UDEN

Telefoon: 0413-267837

COCK ULAND

de fietsenwinkel

**Hans van den Heuvel
Machinale Timmerwerken**

*Voor al uw binnen- en
buitendeuren*

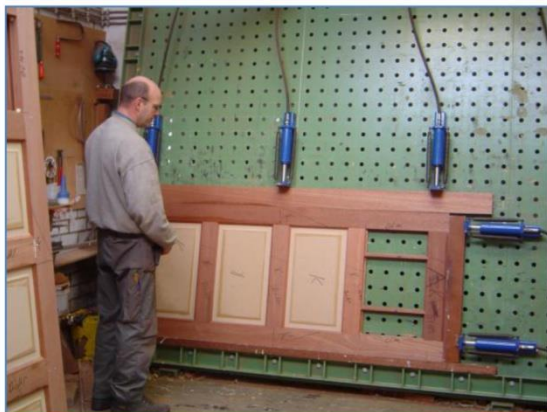
Leurke 2A

5427 EE BOEKEL

Tel.: 0492-323861

Fax: 0492-324013

Website: www.heuveldeur.nl

**Kom kijken,
ontdekken én spelen**

KINDERBOERDERIJ UDEN

**Artillerieweg 3, 5403 PB UDEN
tel : 0413 - 250047**

Open: ma- vrij vanaf 11uur.

za en zo vanaf 13.30uur.

Sluiting : zomer 17.00 uur.

Winter 16.30 uur.

www.kinderboerderij-uden.nl

